

Dokument 20

(2011–2012)

Årsrapport til Stortinget
fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for
2. halvår 2011–1. halvår 2012

Innhold

	Side		Side
1. Innledning	5	6.7 Miljøpolitikk i Norden	21
2. Rådets organisasjon	6	6.7.1 Utvalgsforslag om økt sjøfarts- sikkerhet og miljøvern i Arktis	21
2.1 Plenarforsamlingen	6	6.7.2 Felles nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene og i det globale klimaarbeidet	21
2.2 Presidiet	6	6.7.3 Nordisk innsats for å løse makrellstriden	21
2.3 Utvalgene	6	6.7.4 Energi i Norden	21
2.4 Kontrollkomiteen	6	6.7.5 Felles nordisk pantesystem	21
2.5 Valgkomiteen	6	6.7.6 Kultur, forskning og utdanning	22
2.6 Delegasjonene	6	6.8 Sosial- og helsepolitikk i Norden	24
2.7 Partigruppene	6	6.9 Nordisk Råds priser	24
2.8 Statsministrene	6		
2.9 Samarbeidsministrene	6		
3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd	7	7. Nordisk Råds temasesjon, mars 2012	25
3.1 Valg og konstituering	7	7.1 Temadebatt om Arktis	25
3.1.1 Valg foretatt på Nordisk Råds 63. sesjon, København 3. november 2011	7	7.2 Andre saker	25
3.2 Møter i delegasjonen	7	7.3 Nordisk Råds litteraturpris	25
3.3 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet	8	8. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen	25
3.4 Internasjonale kontakter og besøksutveksling	8	8.1 Presidiet	25
3.5 Informasjonsarbeid	9	8.1.1 Presidiets arbeidsgrupper og rapportører	27
4. Delegasjonens hovedsaker i 2011/2012	9	8.1.2 Presidiets internasjonale kontakter	27
4.1 Stortingets debatt om nordisk samarbeid	9	8.1.3 Presidiets dialog med Hviterussland	28
4.2 Stortingets debatt om nordiske grensehindre	11	8.2 Næringsutvalget	28
4.3 Delegasjonens seminarer	12	8.3 Miljø- og naturressursutvalget	28
4.4 Spørsmål og interpellasjoner	13	8.4 Kultur- og utdanningsutvalget	29
4.5 Andre saker	13	8.5 Velferdsutvalget	29
5. Arbeidet fremover	13	8.6 Medborger- og forbrukerutvalget	29
5.1 Nordisk Råds formannskapsprogram ...	13	8.7 Kontrollkomiteen	30
5.2 Delegasjonens planer for det kommende år	14	9. Barents parlamentariske samarbeid	30
6. Nordisk Råds 63. sesjon	15	10. Det parlamentariske østersjøsam arbeidet	30
6.1 Nordisk toppmøte	15	11. Vest-Norden	31
6.2 Generaldebatt, Nordisk Ministerråds program og budsjett for 2012	15	Vedlegg	
6.3 Reform av det nordiske samarbeidet	17	1 Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2011	32
6.4 Globalisering og grensehindre	17	2 Rekommandasjoner og interne beslutninger vedtatt på temasesjonen 23. mars 2012	37
6.5 Norden og omverdenen	18	3 Finlands formannskapsprogram for 2011	39
6.6 Samarbeidsministrenes spørretime	20		

		Side			Side
4	4th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries, Stockholm, 18-20 April 2012	41	5	Final Statement of the Round Table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference, Helsinki, 14 – 15 May 2012	42
			6	Conference Resolution	43

Dokument 20

(2011–2012)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2011–1. halvår 2012

Til Stortinget

1. Innledning

Det politiske samarbeidet i Nordisk Råd bygger på et ønske om å styrke fellesskapet mellom de nordiske land og deres befolkninger. Nordisk Råd er en aktiv aktør i regionalt samarbeid i Nordens nærområder, det være seg i Vestnorden, Arktis, Barentsregionen og Østersjøregionen, samt i partnerskapene i Den nordlige dimensjonen.

Nordisk Råd utøver parlamentarisk kontroll med Nordisk Ministerråd og behandler og uttaler seg om de forslag som ministerrådet fremlegger for rådet. Nordisk Ministerråd og de nordiske lands regjeringer må ta stilling til og rapportere til Nordisk Råd om de forslag som rådet fremmer.

Delegasjonen til Nordisk Råd prioriterer arbeidet med et godt naboskap fra Vestnorden til Østersjøregionen. Dette er et samarbeid som også omfatter parlamentariske organer i nord. Fra norsk side er det viktig å inkludere russiske parlamentarikere i arbeidet. Åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap er viktige elementer i samarbeidet. I april 2013 skal delegasjonen arrangere Barents parlamentarikerkonferanse med vekt på økonomisk utvikling i nord.

Delegasjonen vil i kommende år legge vekt på og styrke det nordiske samarbeid på det utenriks- og sikkerhetspolitiske område samt fremme et tettere nordisk samarbeid om samfunnssikkerhet. Viktig element i dette arbeidet er oppfølging av Stoltenberg-rapporten.

I 2013 vil det være norsk formannskap i Nordisk Råd med norsk president og visepresident. På regjeringssiden overtar Sverige formannskapet i Nordisk Ministerråd etter Norge. Delegasjonen vil fortsatt prioritere arbeidet med å fjerne grensehindre og å hindre at nye oppstår mellom de nordiske land. Debatten om grensehindre i Stortinget i april 2012 viste et stort engasjement for å gjøre det enklere for borgerne å bo i et land og å ha inntekter og arbeid i et annet. Nye direktiv fra EU gjennomføres forskjellig i de nordiske land. Grensehinderforumet som er nedsatt av de nordiske statsministre, gjør et viktig arbeid for å få hindringer fjernet. Delegasjonen vil se på mulighetene til å få etablert en mekanisme eller rutine mellom de nordiske land for å unngå at ny nasjonal lovgivning og iverksettelse av direktiv skaper nye og vesentlige grensehindre.

Et viktig tema i det norske formannskapsprogrammet for Nordisk Råd i 2013 vil være utfordringene som den nordiske velferdsstat står overfor, ikke minst hvorledes ungdomsarbeidsløsheten kan minskes. Delegasjonen vil følge opp elementer fra det norske formannskapsprogram for Nordisk Ministerråd i 2012, «Velferdsstaten i et nordisk perspektiv».

Nordisk Råd har vedtatt en ny arbeidsordning for sitt virke som trådte i kraft i 2012. Hensikten med denne er å skape mer effektive arbeidsformer i rådet, og mellom rådet og Nordisk Ministerråd. Formålet er også å komme frem til en raskere beslutningstakt. Nordisk Råd har nå en hovedsesjon om høsten og en minisesjon om våren. Et godt eksempel er de jevnlige kontakter som delegasjonen og nordisk samarbeidsminister har hatt gjennom året. Denne formen bringer resultater.

I 2012 er det 60 år siden Nordisk Råd ble etablert. Dette samarbeidet har variert i intensitet og betydning over årene. Men et særtrekk ved det nordiske samarbeidet har vært at det har røynt på for et eller

flere av landene, så har de nordiske land stått sammen. Samarbeidet har over tid vist sin verdi.

Oslo, 10. september 2012

Rigmor Andersen Eide
delegasjonsleder

2. Rådets organisasjon

Nordisk Råd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes parlament og regjeringer. Samarbeidet bygger på Helsingforsavtalen fra 1962 med senere endringer, samt rådets arbeidsordning.

Nordisk Ministerråd er et samarbeidsorgan for de nordiske landenes regjeringer. Det gjennomfører rekommandasjoner vedtatt av rådet, og fremmer forslag til beslutninger for rådet. Ministerrådet fremlegger hvert år en årsberetning og virksomhetsplan for det kommende året.

2.1 Plenarforsamlingen

Plenarforsamlingen utgjøres av rådets 87 valgte medlemmer, samt regjeringsrepresentanter, som møtes til sesjon en gang om året på høsten.

Plenarforsamlingen er rådets høyeste besluttede organ, og vedtar bl.a. rådets rekommandasjoner og uttalelser, og interne beslutninger. Stemmerett har bare de valgte medlemmene, dvs. parlamentarikerne.

2.2 Presidiet

Rådets presidium består av en president, en vise-president og elleve øvrige medlemmer, som utpekes av plenarforsamlingen. Alle landenes delegasjoner skal være representert i presidiet. Presidiet har ansvaret for rådets løpende virksomhet under og mellom sesjonene. I tillegg har presidiet ansvaret for behandlingen av utenriks- og sikkerhetspolitiske spørsmål, samt behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjett og medlemsforslag som ikke sendes til utvalgene for behandling. Presidiet kan agere på vegne av plenarforsamlingen i de tilfeller man ikke kan vente til neste sesjon for å fatte en beslutning.

2.3 Utvalgene

Rådet har fem fagutvalg, Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer), Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer), Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer), Velferdsutvalget (14 medlemmer) og Næringsutvalget (15 medlemmer). Utvalgene forbereder sakene innen det tas beslutninger i plenum eller i presidiet. De behandler medlems-, regjerings- og ministerforslag, beretninger fra nordiske institusjoner, ministerrådets meldinger om vedtatte rekommandasjoner og andre gjøremål.

2.4 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgave er å utøve kontroll over virksomheten som finansieres over det nordiske budsjett, samt for saker som berører tolkningen av Helsingforsavtalen og andre nordiske samarbeidsavtaler. Kontrollkomiteen har 7 medlemmer. Alle land skal være representert.

2.5 Valgkomiteen

Valgkomiteens oppgave er å forberede valg som besluttes av plenarforsamlingen, samt eventuelle suppleringsvalg som vedtas på plenarforsamlingens vegne. Valgkomiteen har 7 medlemmer.

2.6 Delegasjonene

Hvert lands valgte medlemmer, varamedlemmer og regjeringsrepresentantene utgjør landets delegasjon i rådet. Den norske delegasjonen består av 20 medlemmer valgt av Stortinget, samt de av regjeringen utpekte representanter.

Delegasjonen konstituerer seg, velger leder, nestleder og ytterligere 6 medlemmer som danner delegasjonens arbeidsutvalg. Delegasjonen har ansvar for sine egne utgifter innen den budsjettramme som Stortinget vedtar.

2.7 Partigruppene

Rådets medlemmer og varamedlemmer velges av parlamentene med hensyn til partienes styrkeforhold. Det finnes fem nordiske partigrupper: Den sosialdemokratiske partigruppe, Midtengruppen, Den konservative partigruppe, Den venstresosialistiske grønne partigruppe og Gruppen for nordisk frihet. Fordelingen av tillitsposter og ulike spørsmål drøftes og forberedes i gruppene før man tar beslutning i rådets organer. Partigruppene får økonomisk støtte og hver gruppe har ansatt sin partigruppesekretær.

2.8 Statsministrene

Statsministrene har en ledende rolle og det overgripende ansvar for det nordiske samarbeidet, og møtes regelmessig 3–4 ganger årlig. Formannskapet landet har ansvar for møtene.

2.9 Samarbeidsministrene

Samarbeidsministrene har ansvaret for samordningen av nordiske samarbeidsspørsmål i regjeringen og er ansvarlig for behandlingen av det nordiske samarbeidsbudsjettet. Statsråd Rigmor Aasrud (A) er norsk samarbeidsminister. Den norske delegasjonen har jevnlig kontakt med samarbeidsministeren og hennes sekretariat.

Internettadressen til de nordiske hjemmesider: www.norden.org

E-postadressen til delegasjonen: nordpost@stortinget.no

3. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd

3.1 Valg og konstituering

Stortinget valgte den 27. oktober 2011 følgende delegasjon til Nordisk Råd:

Storingsrepresentant Bendiks H. Arnesen
 Storingsrepresentant Gerd Janne Kristoffersen
 Storingsrepresentant Torstein Rudihagen
 Storingsrepresentant Anna Ljunggren
 Storingsrepresentant Torfinn Opheim
 Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Martin Kolberg
 Storingsrepresentant Tone Merete Sønsterud
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Storingsrepresentant Per Arne Olsen
 Storingsrepresentant Oskar J. Grimstad
 Storingsrepresentant Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Torgeir Trældal
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Olemic Thommessen
 Storingsrepresentant Sonja Irene Sjøli
 Storingsrepresentant Michael Tetzschner
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen
 Storingsrepresentant Rigmor Andersen Eide

Ved delegasjonens konstituering 27. oktober 2011 ble stortingsrepresentant Rigmor Andersen Eide og stortingsrepresentant Bendiks H. Arnesen valgt til henholdsvis leder og nestleder.

Til medlemmer i Arbeidsutvalget ble i tillegg valgt:

Storingsrepresentant Sonja Mandt
 Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr
 Stortingets visepresident Vigdis Giltun
 Storingsrepresentant Per-Kristian Foss
 Storingsrepresentant Alf Egil Holmelid
 Storingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Etter anmodning fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe valgte Stortinget den 15. juni 2012 Marit Nybakk som medlem av delegasjonen til erstatning for Bendiks H. Arnesen, som trådte ut av delegasjonen.

3.1.1 Valg foretatt på Nordisk Råds 63. sesjon, København 3. november 2011

På rådets 63. sesjon i København ble fordeling for 2012 på presidium, utvalg og komiteer som følger:

Presidiet (13 medlemmer)

Bendiks H. Arnesen (A)
 Per-Kristian Foss (H)
 Rigmor Andersen Eide (KrF)

Kultur- og utdanningsutvalget (15 medlemmer)

Gerd Janne Kristoffersen (A)
 Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP)
 Olemic Thommessen (H)

Medborger- og forbrukerutvalget (15 medlemmer)

Martin Kolberg (A), nestleder
 Anna Ljunggren (A)
 Per Arne Olsen (FrP)
 Michael Tetzschner (H)

Miljø- og naturressursutvalget (15 medlemmer)

Torstein Rudihagen (A)
 Oskar J. Grimstad (FrP)

Velferdsutvalget (14 medlemmer)

Sonja Mandt (A), nestleder
 Vigdis Giltun (FrP)
 Sonja Irene Sjøli (H)

Næringsutvalget (15 medlemmer)

Tone Merete Sønsterud (A)
 Torfinn Opheim (A)
 Torgeir Trældal (FrP)
 Alf Egil Holmelid (SV)
 Per Olaf Lundteigen (Sp)

Kontrollkomiteen (7 medlemmer)

Sonja Mandt (A), leder

Valgkomiteen (7 medlemmer)

Michael Tetzschner (H)

Presidiet i Nordisk Råd besluttet ved suppleringsvalg 22. mars 2012 å nominere stortingsrepresentant Gerd Janne Kristoffersen (A) som medlem av Nordisk Handikappolitisk Råd.

Storingsrepresentant Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) ble innvalgt i Nordisk Investeringsbanks kontrollkomité for perioden 1. juni 2012–31. mai 2014.

3.2 Møter i delegasjonen

I perioden 2. halvår 2011–1. halvår 2012 har delegasjonen holdt 10 møter, herav 4 i delegasjonens arbeidsutvalg og flere seminarer, jf. pkt. 4.3. På arbeidsutvalgsmøtet 22. august 2011 orienterte samarbeidsminister Rigmor Aasrud om det kommende møtet til de nordiske samarbeidsministrene, bl.a. ministerrådets budsjettforslag for det kommende år, og drøftet med delegasjonen muligheter og modeller for prioritering og økt fleksibilitet i det nordiske budsjett. Til delegasjonsmøtet den 18. oktober 2011 var i tillegg til samarbeidsministeren, også utenriksmi-

nister Jonas Gahr Støre invitert. Foruten delegasjonens medlemmer deltok også europadelegasjonen og den arktiske delegasjonen. Utenriksminister Støre omtalte det nordiske samarbeidet som ankerfeste i det regionale samarbeidet i det nordlige Europa. Det er viktigere enn noensinne å møtes i den nordiske kretsen, mente han, og opplyste at et viktig punkt på dagsordenen på de nordiske utenriksministermøtene er oppfølging av Stoltenberg-rapporten.

Etter at Stortinget hadde foretatt valg på ny delegasjon, ble konstituerende møte holdt den 27. oktober 2011. Delegasjonen gjenvalgte Bendiks H. Arnesen til leder og Rigmor Andersen Eide til nestleder for resten av 2011. For 2012 valgte delegasjonen Rigmor Andersen Eide som leder, mens Bendiks H. Arnesen ble nestleder. På dette møtet sluttet delegasjonen seg til Nordisk Råds presidiums forslag om å ha en debatt om grensehinderarbeidet på samme dag i de nordiske parlament i løpet av vårsesjonen. På AU-møtet den 6. desember 2011 ble denne saken fulgt opp med en drøfting av debattopplegget.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre ga delegasjonen en orientering den 13. desember 2011 om problemstillinger knyttet til Svalbard og nordområdepolitikken.

Samarbeidsminister Rigmor Aasrud redegjorde i delegasjonsmøte 17. januar 2012 for prioriteringen i det norske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd for 2012.

På møtet 7. mars 2012 var Nordisk Råds kommende tematiske sesjon om Arktis på dagsorden. I tillegg ble det drøftet hvorledes Nordisk Råds priser best mulig kan synliggjøre det nordiske samarbeidet.

På AU-møtet den 3. mai 2012, orienterte sekretariatet om de forventede utgifter knyttet til avviklingen av Nordisk råds sesjon i 2013, og planer og utgifter for Barents parlamentarikerkonferansen i april 2013. AU ga sin tilslutning til de skisserte planene.

På delegasjonsmøte 5. juni 2012 orienterte samarbeidsminister Rigmor Aasrud om budsjettforslaget for Nordisk Ministerråd for 2013, og gjennomføringen av det norske formannskapsprogrammet «Velferdsstaten i et nordisk perspektiv», og spesielt om arbeidet med å fjerne grensehindre.

3.3 Nasjonal forankring av det nordiske samarbeidet

Det er bred politisk enighet om at arbeidet i Nordisk Råd skal forankres best mulig i parlamentene og i fagkomiteene. Stortingets delegasjon til Nordisk Råd har fordelt og oversendt vedtakene fra Nordisk Råds sesjon i 2011 til relevante fagkomiteer i Stortinget. Likeledes har delegasjonen gått gjennom det norske formannskapsprogrammet i Nordisk Ministerråd for 2012 og delt opp hovedprioriteringer og initiativ som omtales i programmet, slik at de passer

til komitéstrukturen i Stortinget. I brev av 16. desember 2011 til komiteene sier stortingspresidenten at det ville være nyttig om komiteen kunne gjennomgå Nordisk Råds vedtak og de vedlagte deler av det finske formannskapsprogrammet, og vurdere om dette kan tas i betraktning i komiteens løpende arbeid, og på passende måte meddeler Stortingets delegasjon til Nordisk Råd komiteens vurderinger.

Helse- og omsorgskomiteen sier i sitt svar at en rekke temaer som er tatt opp i det norske formannskapet for Nordisk ministerråd f.eks. «Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten», «Nordisk mat, helse og livskvalitet» og «å videreutvikle det nordiske folkehelsesamarbeidet» berører alle saksområder som har vært tatt opp komiteens innstilling til statsbudsjettet for 2012, samt flere av komiteens innstillinger til andre saker.

Kommunal- og forvaltningskomiteen meddeler at den i dette stortingsåret ikke har hatt saker til behandling som har direkte tilknytning til nordisk samarbeid. Under komiteens reise til Sverige i september 2011 hadde komiteen møter med fire ulike komiteer i Riksdagen, hvor det ble utvekslet informasjon om blant annet innvandrings- og integreringspolitikk, boligpolitikk og kommunal- og regionalpolitiske spørsmål. Komiteen mottok Riksdagens sivilutskott i januar 2012 og samtalte om boligpolitikk.

Næringskomiteen viser til det norske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd og peker på en rekke sammenfallende saksområder som komiteen arbeider med og som gir grunnlag for synergieffekter, eksempelvis «Ny nordisk mat» der komiteen viser til at man nettopp har slutført arbeidet med stortingsmeldingen om landbruks- og matpolitikk. Nordisk Råds arbeid med grensehindre er et spørsmål som er relevant for komiteen sitt arbeid med forenkling for næringslivet. Komiteen minner om at Nordisk Råds arbeid med økt sjøfartssikkerhet og bedre miljøvern i Arktis er et saksfelt som flere komiteer på Stortinget arbeider med.

Den 23. mars 2012 var det 50 år siden Helsingforsavtalen, det nordiske samarbeidets «grunnlov», ble inngått. Stortinget markerte dagen ved å flagge med alle nordiske flagg.

3.4 Internasjonale kontakter og besøksutveksling

Ingebjørg Godskesen deltok på studietur til Nenets-området i Russland 12.–16. mars 2012.

Delegasjonen tok den 19. april og 12. september 2012 imot til sammen 35 unge russere som inngår i det såkalte «Presidentprogrammet» som finansieres av Utenriksdepartementet og har vært i virksomhet i mer enn 10 år. Formålet er å gi unge russiske ledere erfaring om ledelse i lokal forvaltning eller i private bedrifter. Per-Kristian Foss og Morten Høglund

orienterte gruppene om norsk økonomi og politisk styresett i Norge og norsk nordområdepolitikk.

Delegasjonens sekretariat arrangerte dessuten et heldagsseminar for 4 unge russere den 25. april 2012 om arbeidet på Stortinget.

3.5 Informasjonsarbeid

Den norske delegasjonen til Nordisk Råd har en oppdatert nettside om aktuelle saker og møter på stortinget.no. Debattartikler i avisene, pressemeldinger og videointervjuer på norden.org er eksempler på kommunikasjonsiltak gjennomført det siste året. Sekretariatet jobber stadig med å utvikle kommunikasjonsarbeidet rundt delegasjonens aktiviteter.

Det har også blitt arrangert seminarer, blant annet et om grensehinder.

For øvrig har Nordisk Råd en overordnet kommunikasjonsstrategi som kommunikasjonsavdelingen i København har ansvar for. Avdelingen jobber med å profilere Nordisk Råds politikk, og sekretariatet har et godt samarbeid med kommunikasjonsavdelingen.

Journaliststipendier

Nordisk Råd deler årlig ut stipendier til journalister i hvert av de nordiske land. Summen som fordeles blant norske journalister for 2012 var 90 000 danske kroner. De norske presidiemedlemmer Rigmor Andersen Eide, Bendiks H. Arnesen og Per-Kristian Foss bestemte hvem som skulle tildeles stipendium. Følgende journalist mottok stipendium for i år:

Jógvan Hugo Gardar 90 000 danske kroner.

4. Delegasjonens hovedsaker i 2011/2012

4.1 Stortingets debatt om nordisk samarbeid

Den 6. mars 2012 diskuterte Stortinget Innst. 171 S (2011–2012) fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid, jf. Meld. St. 5 (2011–2012) Nordisk samarbeid og Innst. 170 S (2011–2012) fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk Råd for 2. halvår 2010–1. halvår 2011, jf. Dokument 13 (2011–2012).

Saksordfører Laila Gustavsen (A) startet debatten med å spørre hvilke visjoner vi har for den videre utviklingen i Norden, og hvilken rolle Norge skal ha i dette. Norge har i 2012 formannskapet i Nordisk Ministerråd, og det gir mulighet til å løfte saker en er spesielt opptatte av innen det nordiske samarbeidet. Norden som en felles arbeidsmarkedsregion kan være en slik sak. Derfor er det viktig å fortsette å bygge ned grensehindringer. Samtidig er de enkelte velferdsrettighetene i Norden såpass forskjellige at det vil være urealistisk å se for seg at alle rettigheter

vil være like, og at derved alle hindringer vil være fjernet, presiserte hun.

Hvis Norden fortsatt skal hevde seg i en global verden, må vi satse på våre fortrinn og på kunnskapsbaserte næringer, sa hun. Innen forsvars- og sikkerhetssamarbeidet skjer det mye i Norden. Solidaritetserklæringen som ble foreslått i Stoltenberg-rapporten, og som de nordiske utenriksministrene har fulgt opp, var en viktig milepæl. I en verden med nye sikkerhetsutfordringer og der Nordens utfordringer er ganske like, er det viktig å samarbeide. I realiteten ville vi ikke sitte stille og se på at et av våre naboland ble angrepet, eller at en alvorlig trussel eller hendelse oppsto uten å stille ressurser til rådighet. Denne realiteten ligger bak det nordiske forsvarssamarbeidet, understreket hun.

Hans Frode Kielland Asmyhr (FrP) mente det nordiske samarbeidet er meget viktig for Norge og for landets innbyggere, nettopp fordi det på mange måter berører det daglige livet for alle borgere i Norden. Han var opptatt av å få klarhet i hva som egentlig er Norges prosjekt i det nordiske samarbeidet. Det kommer ikke helt tydelig frem, verken av komiteens innstilling eller av regjeringens proposisjon, nettopp fordi det nordiske samarbeidet etter hvert har blitt såpass bredt, mente han. Han framholdt at Norge bør ha en klar visjon om hvilke temaer vi skal løfte opp på den nordiske dagsordenen, og det bør være et tett samarbeid mellom samarbeidsministeren, utenriksministeren og Stortingets delegasjon til Nordisk Råd. Bør delegasjonen sette saker på dagsordenen gjennom felles forslag over partigrensene, f.eks. om grensehindringsarbeid og mobilitetsspørsmål, eller kvaliteten på våre utdanninger og kriminalitetsbekjempelse, spurte han.

Olemic Thommessen (H) påpekte at globaliseringsprosessen aktualiserer behovet for et vesentlig tettere nordisk samarbeid, det være seg innenfor forskning, kultur, språk, og ikke minst økonomisk. I dette bildet er det nødvendig med en sterkere innsats for nordisk integrering. Helsingforsavtalens intensjoner om like rettigheter for alle nordiske borgere er f.eks. ikke fullt ut realisert. Her er det atskillig å ta tak i som nettopp knytter seg til grensehindringer, som knytter seg til hvilke rettigheter arbeidstakere har når de krysser grensene, sa han. Han pekte videre på avtalens vektlegging av lovsamarbeidet, et samarbeid som ble fulgt opp nitid i mange år, men som etter hvert har blitt ganske utvannet og i dag begrenser seg til gitte områder, mente han. Ifølge Helsingforsavtalen skal også skolene i Norden undervise i de øvrige lands språk, kultur og samfunnsforhold. Det er dessverre tendenser i retning av at denne undervisningen blir nedprioritert, for ikke å si ignorert, av lærerne. Dette er alvorlig, fordi den felles språkforståelsen vi har i skandinavisk, antakelig er det viktigste konkur-

ransefortrinn vår region har i forhold til mange andre regioner i verden, fremholdt han.

Alf Egil Holmelid (SV) var glad for at regjeringen vil styrke det nordiske samarbeidet, ikke minst hvorledes man kan videreutvikle velferdsstaten på en god måte. Det er også viktig for Sosialistisk Venstreparti å styrke Norden som region for forskning og innovasjon, og at en i den sammenhengen legger spesielt vekt på mulighetene for å bruke forskning og innovasjon til å utvikle grønn vekst, bl.a. innenfor fornybar energi og miljøteknologi. Gjennom nordisk samarbeid kan man klare å bygge opp infrastruktur på forskningsområdet, som kan løfte fram Norden til å ligge i fremste linje når det gjelder grønn vekst. En vekst i nordområdene må bygge på vern, understreket han. Derfor er det viktig at en stor del av interessene i Barentsregionen er samlet i Nordisk Råd, slik at en kan stå sammen om det viktige: å legge premisser for vern før vi kan få til vekst.

Per Olaf Lundteigen (Sp) mente Nordisk Råd kan bli enda viktigere enn i dag, og pekte på arbeidet som Thorvald Stoltenberg har gjort for å få knyttet et tettere samarbeid om utenriks- og sikkerhetspolitikken. Nordisk Råd gjør viktige ting for å bygge ned grensehindre, ikke minst knyttet til arbeidsliv og sosiale ytelser for ungdom, som i større og større grad ser arbeidsmuligheter i andre nordiske land enn sitt eget. Nordisk Råds fokus på ernæring er viktig og Lundteigen viste til et viktig seminar om antibiotikabruk i dyrefôr og i humanmedisin. Han trakk også fram det viktige arbeidet som er gjort med hensyn til de frivillige organisasjonene, bl.a. Foreningen Norden, og mente det var viktig å sikre gode arbeidsvilkår for disse. Den nordiske modellen har vist seg å ha stor styrke, og derfor er det viktig å få fram og opprettholde alle de grunnleggende elementene i modellen. Han mente den største utfordringen for det nordiske samarbeidet er den ulike bindingen som de nordiske land har til Den europeiske union. Norge bør arbeide for at Norden i større grad finner seg selv og utvikler den nordiske modellen innenfor en solidarisk tradisjon basert på en hyllest av nasjonalstatene, med våre moderne grunnlover.

Rigmor Andersen Eide (KrF), delegasjonens leder, opplyste at delegasjonen i sine planer for 2012 har prioritert behovet av å fjerne grensehindre og å hindre at nye oppstår. Delegasjonen er derfor tilfreds med at alle de nordiske parlamentene i løpet av april skal diskutere tiltak for å redusere grensehindre.

Hun minnet om at det er 50 år siden den nordiske samarbeidsavtalen ble undertegnet, og delegasjonen vil markere dette 50-årsjubileet i mai med et seminar om denne avtalen og hva den kan bety for det fremtidige nordiske samarbeidet. Hele avtalens grunnleggende idé er at alle nordiske medborgere skal

behandles likeverdig. Dette er spesielt viktig på arbeidsmarkedet og på det sosiale området, sa hun.

Den folkevalgte og politiske dimensjon må styrkes og effektiviseres. Veien fra en politisk beslutning blir fattet, og til beslutningen blir iverksatt, er altfor lang i det nordiske samarbeidet. Et vitalt samarbeid forutsetter tydelige politiske prioriteringer og aktive politiske initiativ.

Abid Q. Raja (V) var glad for de tydelige signalene om at arbeidet med å fjerne grensehindre vil være høyt prioritert under det nordiske formannskapet i Nordisk Ministerråd i 2012. Han understreket også viktigheten av et økt samarbeid med våre nordiske naboer innenfor utenriks- og forsvarsområdet. Det er positivt at man nå i større grad vil samarbeide om beskyttelse mot digitale angrep, og han var også glad for at man følger opp Stoltenberg-utvalgets rapport fra 2009. Han kom inn på Nordens naboer, primært Russland og Hviterussland, og sa at det er viktig at vi fortsetter å signalisere vårt syn på Russlands demokratiske utfordringer på en klar og tydelig måte, og gjør det vi kan for å understøtte en demokratisk utvikling i Hviterussland.

Statsråd Rigmor Aasrud, som er nordisk samarbeidsminister i regjeringen, konstaterte med glede at enigheten om sentrale spørsmål er stor i den nordiske kretsen, bl.a. at Nordisk Ministerråd skal tilpasses samfunnsutviklingen, og at dette arbeidet vil kreve omstillinger.

Arbeid og bærekraftig velferd hører sammen. Norden må derfor fokusere på et inkluderende og familievennlig arbeidsliv, forebygge frafall i skolen og gi unge mennesker en god overgang til arbeidslivet. Unge som står utenfor både arbeidsliv og samfunn, er blant de største samfunnsproblemene i Norden og i Europa, sa hun. Det norske formannskapet vil ta initiativ til en dialog med partene i arbeidslivet om partenes bidrag og roller i samarbeidet. Grønn økonomisk vekst og klima vil bli videreført under norsk formannskap, og Aasrud nevnte i den forbindelse statsministrenes åtte forslag om grønn vekst som skal følges opp i de ulike fagministerrådene. Formannskapet vil fortsette arbeidet med å identifisere og fjerne grensehindre, men hun understreket at enkelte hindre er resultat av særnorsk lovgivning som vi ønsker å beholde. Hun var også opptatt av at det er etablert gode nok rutiner for å hindre at implementering av EU-direktiver eller ny lovgivning fører til nye grensehindre. Her har også Stortinget et ansvar.

Formannskapet vil aktivt følge opp Stortingets anmodningsvedtak, og Aasrud viste til at det er satt i gang en prosess med å diskutere det framtidige nordiske samarbeidet. Her vil vi bl.a. se på organiseringen av og målet for arbeidet. Opprettelsen og innretningen av et såkalt prioriteringsbudsjett håpet hun skulle tilføre arbeidet i ministerrådet en større grad av

fleksibilitet og gi større rom for politiske initiativ. Samarbeidsministeren inviterte til innspill fra delegasjonen, både om det vi skal ha på prioriteringsbudsjettet framover, og om de aktuelle sakene som det er viktig å prioritere i det nordiske samarbeidet.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre sa at de nordiske utenriksministrene gjennomfører Stoltenberg-rapportens ulike forslag, og viste bl.a. til solidaritetserklæringen som et veldig viktig uttrykk for hvordan de nordiske landene har felles interesser. Norden taler i større grad med én stemme; det blir flere felles nordiske innlegg, og noen ganger sitter man bak felles navneskilt på internasjonale møter. I oppfølgingen av Stoltenberg-rapporten arbeider de nordiske regjeringene med å få på plass et nordisk kompetansenettverk mot digitale angrep, og om samarbeid og samlokalisering av vår utenriksrepresentasjon. Det vurderes f.eks. om Norge, Danmark og Sverige skal opprette felles kontorfasiliteter i Myanmar. Det arbeides videre med å fordype krisehåndteringsorganisasjonssamarbeidet, der krise berører flere nordiske lands borgere, både lokalt og på hovedstadsnivå.

Delegasjonens nestleder, Bendiks H. Arnesen, kom i sitt innlegg inn på den særlige betydning som havovervåkning og arktiske spørsmål har og vil få. Han var enig med regjeringen i at den største utfordringen er å finne en balanse mellom vern og bruk i disse områdene. Han var tilfreds med at temaet på Nordisk Råds sesjon, sesjonen senere i måneden, skulle være arktiske spørsmål.

Ellers medvirket i debatten Torkil Åmland, Tone Merete Sønsterud, Michael Tetzschner, Torfinn Opheim, Dagfinn Høybråten, Ivar Kristiansen og Line Henriette Hjemdal.

4.2 Stortingets debatt om nordiske grensehindre

Alle de nordiske parlamentene avholdt en nordisk grensehinderdebatt i april 2012. Grensehinderdebatten i Stortinget fant sted 24. april 2012.

Handlingsplan

De nordiske samarbeidsministrene har satt i gang arbeidet med å utvikle en handlingsplan for grensehindre. En felles definisjon av grensehindre er en del av mandatet. Handlingsplanen skal, ifølge den norske samarbeidsministeren, bidra til en bedre organisering og fokusering av arbeidet i tillegg til en bedre forankring i sektorene.

Rigmor Aasrud (A), Norges samarbeidsminister, vil også opprette en embetsmannsgruppe som kan være samarbeidspartneren til Grensehinderforum. I tillegg ønsker hun å nedsette ekspertgrupper innenfor områder med grensehindre, som tilsvarer den på arbeids- og sosialområdet.

Samarbeidsministeren legger vekt på at det regelverket som skaper grensehindre i Norden, som regel også skaper tilsvarende grensehindre i EØS-området. Riving av en rekke grensehindre kan derfor, ifølge samarbeidsminister Aasrud, få omfattende konsekvenser, og kanskje ikke være ønskelige.

Rapporten om grensehindre på arbeids- og sosialområdet

Rapporten, som er utarbeidet av en ekspertgruppe nedsatt av Nordisk Ministerråd, analyserer en lang rekke grensehindre og kommer med løsningsforslag. Denne kan, ifølge Aasrud, danne grunnlaget for det fremtidige arbeidet med grensehindre innenfor Nordisk Ministerråd.

Løsningene ekspertgruppen presenterer, krever at det gjøres en grundig vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene av hver enkelt endring. Fagstatsrådene og fagdepartementene i hvert enkelt land må vurdere og prioritere, og beslutningen, om man vil gå videre med løsningsforslagene eller ikke, må tas på nasjonalt nivå.

En del grensehindre må løses gjennom endringer i EU-regelverket. I disse tilfellene kan ikke de nordiske landene løse disse på egen hånd.

Nordisk konvensjon om trygd

En ny nordisk konvensjon om trygd forventes å tre i kraft i 2013. Det forventes at den vil underskrives av de nordiske sosialministrene i juni 2012. Ifølge artikkel 12 skal institusjoner i arbeidslandet og bostedslandet samarbeide om rehabiliteringstiltak. Dette vil trolig bidra til å løse rehabiliteringsspmålet i de tilfellene der arbeids- og bostedslandet ikke er det samme.

Fedrekvote

Samarbeidsministeren gjorde det klart at hun ikke ønsker å rive alle grensehindre. Bortfall av fedrekvoten for fedre som jobber i Norge, men har en partner bosatt i et annet nordisk land, er et av disse. Ministeren viser til at hun ikke ønsker eksport av trygdeytelser, og at særnorske velferdspolitiske løsninger ikke er å regne som grensehindringer.

Vigdis Giltun (FrP) påpekte at heller ikke hun er interessert i å eksportere velferdsordninger, men at hun og Fremskrittspartiet er opptatt av rettferdige ordninger og likestilling. Giltun sa at fedrekvoteordningen, slik den er i dag, er et spørsmål om kjønnsdiskriminering.

Tove-Lise Torve (A) påpekte under debatten at Norge ikke bør finansiere pappapermisjon for innbyggere i andre nordiske land, i og med at den ment for å fremme likestilling i Norge. Derimot sa hun at hvis de andre nordiske landene innfører

samme pappapermisjon som Norge, ville det være naturlig å gi fedre som jobber i Norge, men bor i et annet nordisk land, dette velferdsgodet også i Norge.

Fortolling

Rigmor Andersen Eide (KrF), lederen av Stortingets delegasjon til Nordisk Råd, foreslo at det må etableres en ordning med fritak for fortolling av maskiner og utstyr dersom utstyret skal brukes i en begrenset periode og for spesifikke oppdrag. Ordningen bør kombineres med en registreringsordning ved inn- og utpasseringer for å sikre kontroll og hindre misbruk.

En slik ordning skal løse problemet med at det må innbetales merverdiavgift før grensepassering. Slik det er i dag får man riktignok pengene tilbake i ettertid, men i en periode medfører merverdiavgiften at enkeltpersoner eller små næringsbedrifter må oppta store banklån eller pantsette huset. Dette forslaget ble, sammen med fire andre, oversendt regjeringen.

De fire øvrige forslagene var en henstilling til regjeringen om at

- de nordiske landene må akseptere hverandres yrkesutdanninger
- det opprettes en nordisk ombudsmann for grensehindre
- nye lovforslag må vurderes ut fra om de skaper grensehindre i Norden
- det må vurderes å finne en nordisk løsning for personer som bor i et nordisk land og arbeider i et annet og som rammes av yrkesskade eller lengre tids sykdom, slik at disse kan få rehabilitering nærmest bosted for derved å unngå lange og belastende reiser til arbeidslandet som med dagens regler er ansvarlig for rehabilitering

Disse henstillingene ble oversendt regjeringen med støtte fra alle partier på Stortinget.

Tre forslag fra Høyre

I tillegg til disse fem forslagene fremmet Per-Kristian Foss, på vegne av Høyre, tre henstillinger til regjeringen om å

- harmonisere reglene for studiestøtte, som i dag begrenses av nasjonale krav
- sørge for bedre og mer tilgjengelig informasjon om hva som faktisk eksisterer av nordisk samarbeid når det gjelder å ta deler av videregående skole i et annet nordisk land
- lette tilgjengeligheten til skattekontorene og tilrettelegge for raskere saksbehandling av søknader om norsk D-nummer for nordiske arbeidstakere, slik at de kan få utbetalt lønn med normalt skattetrekk i Norge

Disse henstillingene følges, ifølge Foss, av en obligatorisk tilbakemelding fra regjeringen. Under debatten fikk Høyres forslag støtte fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet.

Både Per-Kristian Foss (H) og Dagfinn Høybråten (KrF) understreket at det er viktig med de nordiske statsministrenes videre engasjement i arbeidet med å rive grensehindre.

4.3 Delegasjonens seminarer

Seminar om grensehinder i Norden

Som opptakt til grensehinderdebatten i Stortinget 24. april 2012 arrangerte Stortingets delegasjon til Nordisk Råd et seminar om grensehinder i Norden den 12. april 2012.

Etter 60 år med nordisk samarbeid eksisterer det fortsatt mange hindre for personer som vil jobbe og studere, eller virksomheter som ønsker å handle over grensene i Norden. Hvilke hindre er det snakk om og hvordan får vi fjernet dem? Dette var noen av spørsmålene som ble tatt opp under seminaret.

Blant deltakerne var Tone Heiene fra Hallo Norden. Hun presenterte noen personcase og fortalte litt om Hallo Nordens erfaring med grensehindre særlig knyttet til Norge. Heiene påpekte bl.a. at kunnskapen om den nordiske gymnasavtalen er svært dårlig, og at avtalen derfor brukes i svært liten grad.

En representant fra Byggenæringens landsforening (BNL) presenterte et næringslivscase med fokus på byggebransjen. Det kom bl.a. frem at forskjeller i nasjonale byggeregler fungerer som grensehindre i Norden.

Seminaret ble arrangert i samarbeid med Norden i Fokus, Foreningen Norden, Grensehinderforum, Hallo Norden og Nordisk innovasjon.

Fremtidens velferd i Norden

Den norske delegasjonen arrangerte 24. januar 2012 på vegne av Nordisk Råd et seminar om «Fremtidens velferd i Norden – felles utfordringer og muligheter». Delegasjonens leder, Rigmor Andersen Eide, ønsket velkommen og understreket at temaet var svært aktuelt av flere grunner:

- Nordisk Råd har til behandling et medlemsforslag om nordisk velferdspolitik i en globalisert verden.
- Det norske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd har som hovedtema velferdsstaten i et nordisk perspektiv.

Den norske samarbeidsministeren, Rigmor Aasrud, sa at man vil arbeide med ulike utfordringer de nordiske velferdsstater står overfor; hvordan vi kan møte disse gjennom å se på velferdsstatens funksjonsmåte og hvordan det offentlige mer effektivt kan

løse sine oppgaver. Dette omfatter også samarbeidet mellom det offentlige og partene i arbeidslivet, samt det bredere organisasjonsliv, inkludert frivillig sektor, for å fremme viktige fellesskapsløsninger med bred aksept i samfunnslivet.

Innovasjon i helse- og omsorgstjenestene var et viktig tema på konferansen. Den demografiske utviklingen fører til at det i årene framover blir relativt flere eldre og færre i arbeidsfør alder til å pleie de eldre. Hjelpemidler og ny teknologi kan gi nye muligheter for et mer selvstendig og meningsfylt liv og overta mange av rutineoppgavene som pleie- og omsorgspersonell utfører i dag. Teknologirådet i Norge har bl.a. foreslått en trygghetspakke for at eldre skal kunne bo trygt hjemme så lenge de ønsker. Ethiske problemstillinger må tas opp når nye velferdsteknologiske løsninger introduseres. Hvor går grensen mellom trygghet og overvåkning?

Det er klart behov for et nærmere samarbeid mellom offentlige myndigheter, næringsliv, forskning og utvikling når det gjelder å finne nye løsninger på omsorgs- og velferdsutfordringene i framtida. Likeledes ble det påpekt at det er viktig å finne gode samhandlingsløsninger mellom offentlige myndigheter og private aktører. De ideelle frivillige organisasjonene føler seg ofte klemte mellom det offentlige og de kommersielle aktørene. Det har stor betydning i hvilken grad velferdsordningene legger til rette for non-profit organisasjoner når det gjelder finansiering, lover og reguleringer og institusjonelle ordninger.

Tilgang til gode helse- og omsorgstjenester er et vesentlig element i den nordiske velferdsmodellen. Det bidrar til god folkehelse og en arbeidsdyktig befolkning. Velferdssystemer som inkluderer alle vil også bidra til å hindre negative spiraler i retning av varig utenforskap for den enkelte, dempe sosiale og etniske motsetninger i samfunnet.

Men åpne prioriteringer kommer framover til å bli mer konfliktfylte, både for de ansatte i helsesektoren som skal håndtere disse i praksis, og for politikerne som skal utforme retningslinjene.

4.4 Spørsmål og interpellasjoner

Spørretimespørsmål fra Gunnar Gundersen (H) til miljø- og utviklingsministeren den 18. januar 2012 om hva som er status i forhandlingene med Sverige om forvaltningen av ulv.

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim svarte at forhandlingene om grenseulv med svenske myndigheter ennå ikke er startet, men vil begynne så snart Sverige er ferdig med sin rovdyrutredning.

Spørretimespørsmål fra Harald T. Nesvik (FrP) til nærings- og handelsministeren den 3. mai 2012 om statsråden er fornøyd med den utvikling vi ser i SAS AB, som leverte et underskudd før skatt på 1,1

mrd. svenske kroner, og hvilke tiltak han vil initiere når det gjelder den norske stats eierandel i selskapet.

Spørretimespørsmål fra Gunnar Gundersen (H) til finansministeren 9. mai 2012 om lang saksbehandlingstid og rutiner rundt D-nummer og skattekort, som skaper problemer for næringslivet.

Finansminister Sigbjørn Johnsen svarte at for D-nummer som rekvireres av skatteetaten, stilles det krav om personlig oppmøte for identitetskontrollen. Vi ser nå på dette med tiltak for å bedre tilgjengeligheten, og dette vurderes også i samråd med Skattedirektoratet. Det er viktig å få en saksbehandlingstid som er ned mot fem dager i en normal situasjon, og også raskere enn det.

4.5 Andre saker

Stortinget behandlet 1. desember 2011 samtykke til inngåing av avtale 28. juni 2006 mellom EU, Island og Norge om overleveringsprosedyre mellom partene. Avtalen innebærer forenklete regler og prosedyrer for overlevering av personer for straffbare forhold.

Stortinget samtykket 12. desember 2011 til å inngå en avtale med Sverige om et felles marked for elsertifikater av 29. juni 2011.

I møte 24. april 2012 redegjorde fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren om arbeidet med å fjerne grensehindre i Norden.

Stortinget samtykket 29. mai 2012 til inngåelse av avtale av 25. november 2011 om opprettelse av sekretariatet for Den nordlige dimensjons partnerskap for helse og livskvalitet (NDPHS) i Stockholm.

5. Arbeidet fremover

5.1 Nordisk Råds formannskapsprogram

Ved Nordisk Råds sesjon i 2011 i København ble Kimmo Sasi og Silvia Modig fra Finland valgt som henholdsvis president og visepresident for Nordisk Råd for 2012. Med utgangspunkt i Nordisk Råds langsiktige rammeprogram har det finske formannskapet løftet frem tre hovedprioriteringer:

- felles krefter mot grensehindre i Norden
- forsvar for velferden
- transport og logistikk – sentrale spørsmål for Norden i Arktis

Nordisk Råd må konstant støtte og holde et øye med utviklingen når det gjelder både å fjerne eksisterende hindringer for mobilitet over grensene og hindre at nye lover og regler som iverksettes fører til nye grensehindre. På Nordisk Råds møter må det gis konkrete og tydelige rapporteringer fra ministerrådets side. De nordiske lands regjeringer må ta

større hensyn til nabolandenes lovgivning, og det må utøves politisk trykk for å få fram kreative løsninger for å fjerne grensehindre. Ved implementering av EU-direktiv må det redegjøres for om dette fører til grensehindre mellom de nordiske land; og i så fall hvorledes de kan elimineres.

Når det gjelder forsvar for velferden, så må effektiviteten bedres, finansieringen av tjenestene må gjennomgås og spørsmålet om noen av tjenestene kan privatiseres, må vurderes. Seminar vil bli holdt om disse tema.

Utviklingen i Arktis åpner opp for nye sjøruter i nord. Naturressurser som olje, gass, malm og mineraler blir mer tilgjengelig. Turismen i regionen øker. Alle de nordiske land har utformet arktiske strategier. Dette skulle muliggjøre et godt grunnlag for sterkere omforent nordisk innsats i Arktisk råd og i andre regionale samarbeidsorganer. De nordiske land må styrke sine posisjoner i Arktis, Barents og Nordlige dimensjon. En konferanse på høyt nivå om transport- og logistikkspørsmål vil bli holdt i Nord-Finland.

5.2 Delegasjonens planer for det kommende år

Delegasjonen skal på sesjonen i Helsinki i november 2012 velge norsk president og visepresident for Nordisk Råd i 2013. Dette innebærer at på sesjonen i Helsinki skal det fremlegges et norsk formannskapsprogram for arbeidet i Nordisk Råd for 2013. Dette programmet skal ta hensyn til Nordisk Råds flerårige program samtidig som det også skal følge opp elementer fra det finske formannskapsprogram for 2012 og det norske formannskapsprogrammet for Nordisk Ministerråd for 2012. Delegasjonen vil i 2013 ha et særskilt ansvar for å ta initiativ, følge opp og gjennomføre arbeidet i Nordisk Råds fagkomiteer og presidium. Delegasjonens arbeidsoppgaver bestemmes dessuten gjennom østersjøsam arbeidet, barentssamarbeidet, vestnordisk samarbeid og arbeidet i Den nordlige dimensjon.

Delegasjonen vil fortsette å prioritere høyt arbeidet med å fjerne grensehindre og å hindre at nye oppstår. De samordnede debattene i de nordiske parlamenter i april 2012 om å fjerne grensehindre mellom de nordiske land, viste et samlet ønske om å gjøre det enklere for nordiske borgere å bo i et land og å ha inntekter og arbeid fra et annet nordisk land. Et fellestrekk ved debattene var ønsket om å ha en ombudsmannsinstans som kunne hjelpe borgerne i de nordiske land når de støtte på problemer. Nordisk Råds presidium vil til sesjonen i Helsinki fremlegge et forslag om dette. Stortinget oversendte regjeringen 8 konkrete forslag, hvorav alle partiene stilte seg bak 5 av disse, til regjeringen for å få en snarlig vurdering av disse forslagene. Delegasjonen vil følge opp dette arbeidet.

Nye direktiv fra EU gjennomføres forskjellig i de nordiske land og kan skape nye hindringer. Dessuten vedtar de nordiske land på eget grunnlag nye lover og regler, som kan skape problemer for mobiliteten over grensene mellom de nordiske land. Delegasjonen vil se på mulighetene til å få etablert en mekanisme eller rutine mellom de nordiske land for å unngå at direktivimplementering og ny nasjonal lovgivning skaper nye og vesentlige grensehindre.

Delegasjonen vil fortsette å legge vekt på temaet utfordringene for den nordiske velferdsstat. Delegasjonen vil følge opp sitt seminar fra januar 2012 om demografi, deltakelse i arbeidslivet, og økte krav til produktivitet og kompetanse hos arbeidslivets parter innen helse- og omsorgssektoren. Hertil kommer tiltak mot den økende ungdomsarbeidsløsheten. Dessuten er det grunn til å se nærmere på de tendenser som kan observeres ved at folk flytter til Norden for å dra nytte av vel utbygde velferdsordninger.

Delegasjonen vil legge stor vekt på språk- og kultursamarbeidet i Norden. Det er en sentral oppgave for det nordiske samarbeidet å styrke det skandinaviske språkfellesskapet og vise, særlig med hensyn til unge, at dette er en viktig verdi og ressurs. Det gir tilgang til deltakelse i det nordiske kultur- og samfunnslivet. Delegasjonen vil sammen med Foreningen Norden arrangere et seminar om dette temaet.

Delegasjonen vil vektlegge samarbeidet mellom de nordiske land og parlamentariske organer i nord. I april 2013 vil delegasjonen arrangere Barents parlamentarikerkonferanse i Harstad. Viktige temaer vil være økonomisk utvikling i nord, transportmuligheter og tettere samarbeid menneskene imellom. Dette vil også støtte det gode samarbeid som delegasjonen har gjennom Nordisk Råd med medlemmer fra Statsdumaen og Føderasjonsrådet i Russlands parlament samt parlamentarikere fra 11 regioner i Nordvest-Russland. De valgte temaer dekker også de fire partnerskapene (miljø, sosiale spørsmål og velferd, transport og logistikk, samt kultur) innen Den nordlige dimensjon.

Delegasjonen vil utvikle arbeidet med det gode naboskapet fra Vestnorden til Østersjøregionen. Nordisk Råd har tette kontakter med baltiske parlamentarikere, spesielt gjennom Baltisk forsamling som er opprettet etter mønster fra Nordisk Råd. Delegasjonen vil gjennom Per-Kristian Foss som rådets rapportør for Hviterussland, følge opp kontakten med opposisjonen i Hviterussland. Tilsvarende vil delegasjonen ha nær kontakt med Vestnordisk råd gjennom Rigmor Andersen Eide som er rådets rapportør for Vest-Norden. Nøkkelord for denne type samarbeid er åpenhet, gjensidig tillit, inkludering og partnerskap.

Delegasjonen vil i kommende år legge vekt på og styrke det nordiske samarbeid på det utenriks- og sikkerhetspolitiske område samt fremme et tettere nor-

disk samarbeid om samfunnssikkerhet. Nordisk Råds presidiums rapportør på dette området er Marit Nybakk.

6. Nordisk Råds 63. sesjon

6.1 Nordisk toppmøte

Terrorangrepet i Oslo og massakren på Utøya den 22. juli 2011 stod sentralt da de nordiske statsministrene møtte de nordiske parlamentarikerne til Nordisk toppmøte under sesjonen i København. Tema for debatten var «De åpne nordiske samfunn». Samtlige av de andre nordiske statsministrene uttrykte stor beundring for måten Norge hadde taklet tragedien på:

«I vissa andra samhällen och i övriga världen hade reaktionen på tragedin varit annorlunda än i Norge. Vi har beundrat Norges sätt att behandla tragedin. Ledare och vanliga människor har tillsammans försvarat det öppna samhället och krävt ansvarsfullt medborgarskap som respekterar andras medborgerliga rättigheter.» (Finlands statsminister Jurki Katainen)

«Jeg er fuldstændig enig i hr. Stoltenbergs betragtninger om, at svaret på det, der truer vores fælles livsværdier og vores fælles grundlag, ikke er isolation til gengæld er det mere åbenhed og mere demokrati.» (Kuupik Kleist, formann Naalakkersuisut – Grønlands landsstyre)

«I sommer viste broderfolket vårt i Norge en enestående styrke og sinnsro da en fryktelig ugjerning ble begått på Utøya og i Oslo. Det er få nasjoner som kunne ha framstått så behersket og samlet.» (Jóhanna Sigurðardóttir, Islands statsminister)

«I hela vår nordiska gemenskap, från beslutsfattare och medborgare, har svaret varit närmast entydigt: Hot mot våra öppna samhällen ska mötas med mer av öppenhet. Svaret på hot mot vår frihet och demokrati måste vara mer frihet och demokrati.» (Fredrik Reinfeldt, Sveriges statsminister)

«Men alt det her, jeg siger nu, er alligevel så småt i forhold til det nærmest familiemæssige bånd, det slægtskab, som næsten ikke kan beskrives, og det var jo i virkeligheden det, som vi alle sammen blev ramt af, ikke i hovedet, men i hjertet den 22. juli, hvor tragedien ramte Norge. Det var en følelse af, at det var vores brødre og søstre og vores børn, der blev ramt den dag. Og det bekræfter os i, at det er stærke, ikke bare værdier, men stærke familiemæssige bånd, der binder os sammen. Derfor følte vi også så stærkt, at det ikke bare var Norge, der blev ramt den dag, men hele det nordiske fællesskab med al vores åbenhed. De tragiske hændelser var et angreb på vores frihed, vores åbenhed, vores fællesskab» (Helle Thorning-Schmidt, Danmarks statsminister)

Statsminister Jens Stoltenberg takket for all støtte:

«Kjære representanter, kjære naboer, kjære alle nordiske venner. Jeg vil benytte denne anledningen til å takke dere alle for den bølge av sympati, varme og omsorg som strømmet mot oss i en vanskelig tid. Dere reagerte alle som gode naboer ved å omfavne det norske folk og vår sorg. I 100 dager har vi sett at solidaritet og fellesskap i Norden ikke er tomme ord. Den 25. juli sto Norden sammen i ett minuts stillhet. Det har aldri før hendt i vår historie. Hele Norden var representert i minnemarkeringen i Oslo 21. august. Når det virkelig gjelder, står vi sammen i Norden. Av hele mitt hjerte takker jeg hele Norden for det i dag.»

Det ble ellers i debatten lagt vekt på behovet for å beholde de nordiske samfunnene så åpne som mulig, også for å sikre økonomisk vekst. Samtidig ble det understreket at man måtte tilstrebe å bekjempe utenforskap gjennom å skape åpne og inkluderende samfunn med en sterk velferdsstat. Flere av talerne uttrykte bekymring for den store ungdomsledigheten.

Flere av medlemmene i Stortingets delegasjon benyttet sjansen til å stille spørsmål til de ulike nordiske statsministrene. Hans Frode Kielland Asmyhr stilte spørsmål til den danske statsministeren om hvilke konkrete tiltak den danske regjeringen vil iverksette for å sikre ytringsfrihet. Torfinn Opheim stilte spørsmål til den svenske statsministeren om den svenske regjeringens syn på forslaget om en skatt på finanstransaksjoner. Tor-Arne Strøm stilte spørsmål til Fredrik Reinfeldt om rutiner for å hindre at nye grensehindre oppstår ved implementering av nye EU-direktiver. Alf Egil Holmelid stilte et spørsmål til statsminister Reinfeldt om man ser økende økonomiske forskjeller mellom borgerne som en trussel mot det åpne samfunn.

6.2 Generaldebatt, Nordisk Ministerråds program og budsjett for 2012

Til grunn for debatten lå samarbeidsministrenes redegjørelse for 2011 og Nordisk Ministerråds budsjettforslag for 2012.

Formannen for samarbeidsministrene, Alexander Stub fra Finland, redegjorde for gjennomføringen av det finske formannskapsprogrammet – Norden, en klimasmart aktør – og orienterte om gjennomføringen av internasjonale og nordiske konferanser om bærekraftig utvikling og «best practices». Åpningskonferansen i Åbo samlet nærmere 600 deltakere fra sammenlagt 18 land, og et 80 talls NGO-ere.

Han kom videre inn på grensehinder, og sa at fri rørlighet over grensene er en av grunnpilarene i det nordiske samarbeidet. Med støtte fra Grensehinderforumet har man det seneste året klart å rydde unna 13 ulike grensehinder, og det arbeides aktivt med å fjerne flere.

Grensehindre er på dagsordenen i alle relevante ministerrådsmøter, sa han.

Ett av samarbeidsministermøtene hadde funnet sted i St. Petersburg, og da stod samarbeidet med nærområdene i fokus på agendaen.

Presidiets talsmann, Bertel Haarder, takket for det gode samarbeidet i løpet av året, og trakk bl.a. fram det ytterst informative budsjettseminaret som formannskapet holdt i begynnelsen av året. Som rådets president var han svært tilfreds med at man i det finske regjeringsgrunnlaget hadde fått inn et langt avsnitt om det nordiske samarbeidet.

Elimineringen av grensehindringer er sammen med globaliseringsprogrammet helt sentrale arbeidsområder for Nordisk Råd i den nærmeste fremtid, og derfor var han glad for at det finske formannskap har lagt vekt på både spørsmålet om grensehindringer og på globaliseringsprogrammet, avsluttet han.

Erik Winther Paisley, president for Ungdommens Nordiske Råd, sa at det har vært et sorgens år. Utøya-tragedien utløste en sorg man ennå ikke har forstått å sette endelige ord på.

Men det har også ført til behov for større samholdighet, til kampmot og virkelyst og stolthet over Nordens demokratiske tradisjon.

Han gikk gjennom uttalelsen fra UNR, som uttrykker ønske om flere konkrete tiltak, bl.a. flere skip og fly for å sikre menneskeliv og miljø i Arktis; en fellesnordisk utdanningsportal. Man vil ha lettere navneskifte for transseksuelle, bedre akuttpleie til de såkalte papirløse, ratifisering av ILOs konvensjon om opprinnelige folkeslag m.m.

Diskusjonen om ministerrådets budsjett åpnet med en redegjørelse fra den finske samarbeidsministeren. Han opplyste at forslaget innebærer tilnærmet samme fordeling mellom sektorene, bortsett fra en ekstra bevilgning til NordGen, slik som også Nordisk Råd har ønsket seg. Han var glad for at nåværende nivå på budsjettet kunne opprettholdes, til tross for de økonomiske vanskelige tidene man nå var inne i. Han opplyste for øvrig at globaliseringsinitiativet blir opprettholdt på samme nivå i 2012, og at det blir satt av penger til statsministrenes initiativ om grønn vekst.

Presidiets talsmann, Per-Kristian Foss, kvitterte for det gode samarbeidet med ministerrådet, og opplyste at presidiets budsjettgruppe i prosessen hadde arbeidet etter tre prinsipper:

- a) Budsjettpostene skal ikke prioritere rent nasjonale eller bilaterale formål som ikke har nordisk merverdi – eller et annet ord for det er nordisk nytte.
- b) Budsjettpostene skal føre til nordisk nytte. Det er en liten test på om pengene er vel anvendt.
- c) Programmer og prosjekter skal være levedyktige, så de kan fortsette også etter at den nordiske finansieringen er opphørt. Vi ønsker altså ikke å sette inn prosjekter som må føre til evig subsidie-

ring, men som er et initiativ til at de kan gå videre for egen maskin på nasjonale budsjetter, eller rett og slett uten støtte i det hele tatt.

På bakgrunn av dette har man reist spørsmålet om videre drift av ministerrådets kontorer i Baltikum og i Russland. Foss presiderte at man ikke har tatt til orde for nedleggelse, men ønsker å se på fordelingen mellom kontorene og kanskje spare totalt.

Nordisk Råd er også tilfreds med at det nå avsettes midler til å få foretatt en såkalt cost-benefit-analyse av et nordisk pantesystem. Det har parlamentarikere ivret for i tidligere sesjoner. Det er velkjent at dette er prioritert i nordisk sammenheng, men det har møtt motstand.

Hva angår kultur, noterer også Nordisk Råd med tilfredshet at Kulturfestivalen kjøres videre i 2012, med en bevilgning på 1,5 mill. kroner. Vi skal også se på mulighetene for hvordan festivalen kan finansieres fremover. Nordisk Råds Ministerråds sekretariat er bedt om å foreta en analyse av mulighetene for at Kulturfestivalen i fremtiden, etter 2012, gradvis kan baseres på finansiering utenom Nordisk Råds budsjett. Foss nevnte også at bokmessen i Göteborg i 2012 prioriteres med 1,9 mill. kroner, hvilket muliggjør at et fokus på Norden under dette arrangementet.

Åsa Torstensson, Midtengruppens talsperson, utfordret i sitt innlegg de nordiske samarbeidsministrene til å gi et oppdrag til alle ministerråd om å systematisk arbeide for å legge en strategi for å styrke de åpne nordiske demokratiske samfunnet slik at en kan ta lærdom av det som hendte på Utøya, for å skape motkrefter til de som vil skade de åpne nordiske samfunnene.

Helgi Hjörvar (Sosialdemokratisk gruppe) minnet om at man i Nordisk Råd har diskutert mangelen på transparens i ministerrådets budsjett, men syntes den nye prosjektportalen var et godt svar på det spørsmålet og et viktig skritt i riktig retning.

Han var kritisk til nedskjæringene på computer-spillprogrammet. Det er viktig å støtte det som folket deltar i, ikke minst de unge generasjoner, sa Helgi.

Jan Lindholm (Midtengruppen) bemerket at det så ut som finansieringen for NordGen var sikret for 2012, men spurte samarbeidsministeren om det er grunn til å uroe seg over de langsiktige forutsetningene for den videre driften.

Álfheiður Ingadóttir, fra Den Venstresosialistiske grønne gruppen, argumenterte i sitt innlegg for behovet for toårige budsjetter, og som eksempel nevnte hun handlingsplanen mot menneskehandel, som ifølge nåværende plan får 3,9 mill. danske kroner til neste år. Man kan spørre seg hvor mye som trengs for å kunne fortsette uforandret med nåværende programmer og handlingsplaner og for å øke internasjonalt samarbeid på dette feltet, sa hun.

Samarbeidsminister Alexander Stubb svarte i sitt oppsummerende avslutningsinnlegg om NordGens situasjon, og sa at institusjonen har vært en suksess, men la til at man trenger en grundigere evaluering av NordGen før man med større sikkerhet kan fastlegge et framtidig bevilgningsnivå.

6.3 Reform av det nordiske samarbeidet

Presidiet la frem forslag om reform av det nordiske samarbeidet. Bertel Haarder, rådets president, var presidiets talsmann for denne saken og stilte spørsmål om rådet arbeider med de rette saker, kan rådet blir mer effektivt, hvorledes sikre gjennomslutlighet og forankring av nordisk politikk og er samarbeidet med Nordisk Ministerråd tilstrekkelig for å fremme de gode resultater.

For å øke takten i arbeidet og for å drive på gjennomføringen av rekommandasjoner til regjeringssiden, så skal det også holdes en minisessjon om våren. Det bør være hyppigere møter og kontakter mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd etter mønster for hvorledes saker behandles i Europaparlamentet. Når det ikke enighet mellom ministerrådet og rådet om gjennomføring av rekommandasjonene skulle det innledes en form for samråd etter EU-systemet. Haarder understreket at alle rekommandasjoner må behandles på politisk nivå og ikke bare la sakene bli avgjort av embetsmannskomiteene. Han fremholdt også at det var ønske om at ministerrådet i større grad gjør bruk av flertallsavgjørelser for å få fortgang i samarbeidet. Dette skal gjøres på den måten at et land kan akseptere at de andre landene treffer en beslutning som så ikke vedrører det land som ikke er med i beslutningen.

Haarder fremholdt at det er flere forslag om hvorledes gjøre sakene mer synlig for borgerne. Borgerne skal få rett til korte møter med rådets utvalg for å kunne presentere sine saker av nordisk interesse. Utvalgene skal kunne åpne sine møter for tilstedeværelse av utenforstående, f.eks. journalister.

Formålet med forslaget er at disse endringene vil gi ny dynamikk i samarbeidet, fremme politiske markeringer og politiske initiativ.

Cristina Husmark Pehrsson, Den konservative gruppes talsperson, etterlyste en bredere gjennomgang av Nordisk Råds virksomhet og fokus enn de forslag til forandringer som presidiet foreslår. Nye tider krever et moderne Nordisk Råd som er mer fokusert og mer effektivt. Etter hennes oppfatning stopper foreliggende forslag på halvveien. Den konservative gruppen foreslo også at rådsdirektøren skulle få i oppdrag å fremlegge forslag om hvorledes Rådet skulle bli skarpere, mer fokusert og mer effektivt. Konservative gruppes forslag falt ved votering.

Marit Feldt-Ranta, Den sosialdemokratiske gruppes talsperson, støttet presidieforslaget og anså at

det vil øke rådets politiske tyngde, øke gjennomføringstakten av vedtak og øke åpenheten i rådets arbeid. Den venstresosialistiske – de grønnes gruppe støttet presidiets forslag.

Bendiks H. Arnesen la vekt på at forslaget vil medføre større åpenhet og bedre effektivitet i rådets arbeid. Han understrekte også at i de tilfelle hvor ministerrådet ikke gjennomfører en rekommandasjon vedtatt av rådet, må ministerrådet gi en god begrunnelse for dette.

Hans Frode Kielland Asmyhr etterlyste en bedre vilje i Nordisk Råd til å sette den politiske dagsorden. Presidiets forslag kan føre til et raskere tempo i å få gjennomført forslagene reist i rådet.

Per-Kristian Foss fremholdt at i internasjonale organisasjoner tar det tid å gjennomføre vedtak og at i denne sammenheng var det nordiske samarbeidet ikke langsomt. Han understreket at en reform av arbeidsformene ikke er noen garanti for å fylle det med politisk innhold. Det er hovedoppgaven for medlemmene av rådet.

6.4 Globalisering og grensehindre

Danmarks samarbeidsminister, Manu Sareen, sa i sin redegjørelse at globaliseringsinitiativet har gitt de nordiske samarbeidsministrene et viktig prioriteringsinstrument, som har bidratt til økt dynamikk i det nordiske samarbeidet og til økt samarbeid mellom sektorene i ministerrådet. Mange av globaliseringsinitiativene, som startet opp i 2008, skal avsluttes i 2012 og 2013.

Manu Sareen trakk frem toppforskningsinitiativet innenfor klima, energi og miljø som et eksempel på suksess med hensyn til globaliseringssatsingen. Resultatet er 27 forskningsprosjekter til en verdi av 700 mill. norske kroner. Grensehinderforum, nordisk masterprogram og Globaliseringsforum er andre initiativer som kan vise til konkrete resultater ifølge den danske samarbeidsministeren.

Per-Kristian Foss, presidiets rapportør for globaliseringsinitiativene, poengterte at presidiet har utpekt fem tyngdepunktsområder innenfor globaliseringssatsningen:

- velferd
- migrasjon, integrasjon, arbeidsmarked og mangfold
- innovasjon og forskning
- bærekraftig energi
- entreprenørskap og innovasjon i utdanningen

Foss understreket presidiets ønske om å øke konsentrasjonen på disse fem områdene i budsjettene for 2012 og 2013.

Statsministrenes satsing på grønn vekst er ifølge Per-Kristian Foss veldig viktig. Foss vektla at de nor-

diske regjeringene må samordne nordisk regelverk der det er til hinder for næringsvekst på det grønne området.

Samarbeid om sjeldne sykdommer er også et område presidiet vil at det skal satses på, ifølge Per-Kristian Foss.

Alf Egil Holmelid fremhevet at innovasjon og entreprenørskap ikke bare er viktig for økt produktivitet i det private næringslivet, men også helt sentralt i offentlig sektor. Medisinsk teknologi har ifølge Holmelid et stort vekstpotensial.

Ole Norrback, leder for Grensehinderforum, påpekte at engasjementet for grensehinderarbeidet har økt både på politisk og administrativt nivå, men at det fortsatt er plass for enda mer ambisiøs politikk på området og tydelige politiske mandater. Grensehinderforum fokuserer, ifølge Norrback, mye på sosial trygghet og reglene på arbeidsmarkedet.

6.5 Norden og omverdenen

Under dette punktet ble diskutert utenriks- og forsvarsministrenes redegjørelse, samfunnssikkerhet, østersjøsamarbeidet, Nordisk Ministerråds aktiviteter i Hviterussland, presidiets forslag om retningslinjer for samarbeid med Russlands parlament og regionale parlamenter i Nordvest-Russland, presidiets forslag om en EU-strategi for EU, ministerrådets forslag om arktisk samarbeidsprogram og ministerrådsforslag om retningslinjer for samarbeid med Nordens naboer i vest (Canada).

Utenriksminister Erkki Tuomioja, Finland, presenterte utenriksministrenes redegjørelse og understreket at den nordiske samhörighet hadde resultert i en sterk vilje til å styrke det nordiske utenriks- og sikkerhetspolitiske samarbeidet, og viste til den nordiske solidaritetserklæring som var blitt vedtatt i april 2011. Erklæringen vil bli fulgt opp med praktiske tiltak slik som samarbeid om informasjonssikkerhet.

Tuomioja omtalte ambassadesamarbeidet og den rammeavtale som ble undertegnet i 2011 om prinsipene for stasjonering av en diplomat i et annet lands representasjon. Det nordisk-baltiske samarbeidet har blitt videreutviklet. Det er planen å holde en felles nordisk-baltisk atomsikkerhetsøvelse i 2013. For å skape en stabil, attraktiv og konkurransekraftig region er nordiske og nordisk-baltisk felles opptreden også når det gjelder Østersjøområdet av stor betydning. Det er også viktig å inkludere Russland i samarbeidet, og han pekte på Barentssamarbeidet og Den nordlige dimensjon som viktige forum.

Et annet sentralt område er det arktiske samarbeidet, der de nordiske landenes syn på utviklingen i høy grad er samstemt. Det er viktig å beholde denne regionens stabilitet og holdbare utvikling. Arktisk råds virksomhet bør styrkes, og samarbeidet med alle aktører som har legitime interesser bør fremmes.

Utover det regionale samarbeidet la Tuomioja vekt på at de nordiske land også møter andre landsgrupper og kontinenter, som f.eks. utenriksministermøtet Norden-Afrika. Dette møtet har blitt en tradisjon og gir en meget åpen og fruktbar dialog. Likeledes er det viktig for de nordiske land å opptre samlet i FN, f.eks. i Sikkerhetsrådet. Statsministrene har arbeidet videre med globaliseringen som Nordisk Råd var først til å gjøre til et prioritetsområde i det nordiske samarbeidet. Utenriksministrene er også beredt til å styrke samarbeidet om dette tema.

Christina Gestrin, presidiets talsperson, fremholdt at mens det tidligere nesten var tabu om å snakke om utenriks- og sikkerhetspolitikk i Nordisk Råd, var det nå helt naturlig og viktig å tale om dette. Hun pekte på at Nordisk Råd hadde fulgt opp utredninger og rapporter om økt samarbeid i Østersjøregionen, Barentsområdet og i Arktis. Nordens betydning som region har økt. Hun etterlyste en formalisering av samarbeidet på dette området og anså at det burde etableres et eget ministerråd for utenriks- og sikkerhetspolitikk. Gjennom en bedre samordning i internasjonale spørsmål mellom de nordiske land kan de få en enda større sammenlagt gjennomslagskraft.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre minnet om at det bare er 20 år siden den første redegjørelse om utenriks- og forsvarspolitik ble holdt i Nordisk Råd (Thorvald Stoltenberg). Det er nå substans i dette arbeidet, og utenriksministrene er i ferd med å gjennomføre forslagene på de 13 områder i Stoltenberg-rapporten. Norden har nå funnet sin rolle der både medlemmer av EU og NATO kan samarbeide innen et voksende rom for felles nordisk markering på det utenriks- og sikkerhetspolitiske område, ikke minst når det gjelder det regionale samarbeid i nord. Støre understreket viktigheten av å få til et godt samspill mellom parlamentariske regjeringer på dette området. Europa er i krise og da må Norden kjenne sin besøkelsestid.

Bendiks H. Arnesen viste til at Stoltenberg-rapporten har skapt både stor interesse og engasjement og pekte på at i rapporten står forslaget om et nordisk system for overvåking og varsling i de nordligste havområdene sentralt.

Utenriksminister Carl Bildt, Sverige, ga den forsvarspolitiske redegjørelse og fremholdt at det nordiske forsvarssamarbeidet hadde blitt betydelig styrket i løpet av de seneste årene. Det er etablert nordiske stridsgrupper som har stått i beredskap og det har vært samarbeid mellom de nordiske land i Afghanistan.

Det er etablert et samarbeid om anskaffelse av materiell, utdanning og øving av soldater for å kunne opptre så økonomisk effektivt som mulig. Samme tankegang er i EU med å slå sammen ressurser og

dele på ressurser for å holde forsvarsevnen i en økonomisk krisetid.

En hovedprioritet for de nordiske land er snarere å nå resultat i det allerede eksisterende samarbeidet, enn å identifisere nye og omfattende samarbeidsområder. Den sikkerhetspolitiske dialog med fokus på Nordens nærområder og i de regionale organisasjoner som de nordiske land er medlemmer av, fortsetter. De nordiske land fortsetter samarbeidet med baltiske land. Det finske, norske og svenske flyvåpen trener regelmessig i den nordlige regionen.

Bendiks H. Arnesen, presidiets talsperson, viste til at i april 2011 ble kanskje det vanskeligste forslaget i Stoltenberg-rapporten vedtatt, nemlig den nordiske solidaritetserklæring. Denne viser at det er fullt ut mulig å etablere et forsvarspolitisk samarbeid, selv om landene har forskjellige ståsted i forhold til EU. Han pekte også på nødvendigheten av et sterkt samarbeid ved anskaffelse av forsvarsmateriell. Hver for seg har de nordiske land ikke råd til å opprettholde nasjonale, dyre strukturer på alle områder.

Jorodd Asphjell la i sitt innlegg vekt på at nordisk samfunnssikkerhet må være et viktig tema i årene fremover. Det må etableres noen overordnede prinsipper for et slikt samarbeid nasjonalt, men også i et nordisk perspektiv. Slike prinsipper kan være ansvar, likhet og nærhet.

Gorm Kjernli viste til at et sterkere nordisk samarbeid for samfunnssikkerhet har en bred innfallsvinkel, både havovervåking, digital sikkerhet og sikkerhet i en mer tradisjonell sikkerhetspolitisk forstand. Et viktig aspekt ved samfunnssikkerhet er at det er en felles nordisk utfordring å sørge for at ekstreme holdninger ikke får grobunn og utvikle seg til å utgjøre et sikkerhetsproblem.

Nordisk Ministerråds leder, samarbeidsminister Rigmor Aasrud, presenterte redegjørelsen om Nordisk Ministerråds østersjøamarbeid. Formålet med arbeidet er å styrke det politiske arbeidet og bidra til å utnytte regionens potensial. Ministerrådet har tett samarbeid med andre aktører i regionen. Arbeidet er fokusert på tre områder: fortsatt utvikling av det politiske samarbeid med de baltiske land, særlig innen utdanning, forskning, kultur og lovgivning. Deltakelse i gjennomføringen av EU's Østersjø-strategi der temaer som genforskning, skogforskning, veterinær beredskap, energi og transporter er prioritert. Samarbeid med Nordvest-Russland der bekjemping av korrupsjon, menneskehandel, kommunesamarbeid, journalistsamarbeid, utvikling av samarbeid med frivillige organisasjoner er hovedtemaer sammen med helserelevante prosjekt.

Christina Gestrin, presidiets talsperson, etterlyste bedre sjøsikkerhet ikke minst hva gjelder oljetransporter i Østersjøen, samtidig som beredskapen mot oljekatastrofer må høynes. En annen utfordring i Øst-

ersjøregionen er en vesentlig bedring av sikkerheten ved atomkraftverkene. Viktige aktører i Østersjøamarbeidet er Den nordlige dimensjons partnerskap innen sektorene miljø, helse, logistikk og kultur. Dessuten er EU's østersjøstrategi et viktig verktøy for utvikling av regionen.

Torfinn Opheim viste til at det norske formannskapet i Østersjørådet 2010–2011 hadde maritim politikk og kamp mot menneskehandel som prioriterte områder. Disse områder sammenfaller vel med parlamentarisk prioriteringer. Innenfor maritim politikk må det skje en overgang til mer miljøvennlig drivstoff for skip som seiler i Østersjøen. Menneskehandel er, dessverre, fortsatt svært aktuelt og må bekjempes.

Samarbeidsminister Alexander Stubb, Finland, redegjorde for ministerrådets aktiviteter i forhold til Hviterussland. Han la vekt på det ministerrådet gir til det hviterussiske eksiluniversitet i Vilnius, European Humanities University. USA, EU og de nordiske land har gitt betydelige midler til dette. Dessuten administrerer ministerrådet midler som EU har stilt til disposisjon til Hviterusslands sivile samfunn, det såkalte Civil Society Stability. Likeledes administrerer ministerrådet EU-midler gitt til utdanning av hviterussiske studenter i europeiske land, Open Europe School Scheme.

Per-Kristian Foss, presidiets talsperson, poengterte at menneskerettighetssituasjonen i Hviterussland nå på noen områder er verre enn i Sovjet-perioden. Det har vært en negativ utvikling siden desember 2010. Den økonomiske situasjon i landet blir også stadig mer prekær.

Han viste til at Nordisk Råd har en rolle å spille gjennom kontakten med opposisjonen og viste til møte i Vilnius i oktober med representanter for opposisjonen. Viktige krav til regimet i Minsk er løslatelse og rehabilitering av politiske fanger. Han etterlyste økte bevilgninger til programmet for støtte til personer og organisasjoner, Civil Society Stability, da de eksisterende midler allerede er brukt.

Karin Åström, presidiets talsperson, redegjorde for presidiets forslag om retningslinjer for Nordisk Råds samarbeid 2012–2015 med Statsduma og Føderasjonsråd i Russland samt med regionale parlamenter i Nordvest-Russland. Hun understreket at foreliggende forslag er et første steg på veien og at presidiet vil nedsette en liten arbeidsgruppe for å kunne identifisere saker som skal drøftes med russiske parlamentarikere. Et viktig utgangspunkt er at disse sakene må være av felles interesse, men ikke slik at man nødvendigvis må være enige om alt.

Hun la vekt på at Nordisk Råd gjennom de seneste år har hatt en rekke kontakter og møteplasser med russiske parlamentarikere, både på nasjonalt og på regionalt nivå.

Bertel Haarder, presidiets talsperson, presenterte presidiets forslag om en EU-strategi for Nordisk Råd med tittelen «En nordisk stemme i EU». Den økende interesse og muligheter for å drøfte utenriks- og sikkerhetspolitikk i Nordisk Råd, de nye kontakter østover etter Berlinmurens fall, og den stigende interesse for det nordiske arktiske område, har gitt Nordisk Råd flere felles utfordringer og felles muligheter. Presidiet ønsker derfor å styrke og videreutvikle den nordiske stemme i EU. Alle de nordiske land er avhengige av EU's beslutninger. Nordisk Råd skal sørge for at gjennomføringene av disse ikke skaper nye grensehindre.

Nordisk Råd ønsker derfor at på hver sesjon skal det gis en redegjørelse for det kommende EU-formannskapsprogram med særlig henblikk på å identifisere områder hvor de nordiske land kan støtte hverandre og hvor det er en særlig nordisk relevans.

Martin Kolberg poengterte at fra norsk side er det viktig at Nordisk Råd får en enda sterkere stemme koordinert i EU. Han anså at Norden samlet vil tjene på å ha et godt koordinert opplegg i forhold til EU på mange områder som er viktig for det nordiske samarbeidet. Det er viktig at Nordisk Råd benytter seg av de kontorer som de nordiske parlament nå har opprettet i Brussel, for å få rask kjennskap til hva som tas opp i Europaparlamentet. Det må være Nordisk Råds presidium som må sørge for en intern koordinering av rådets organer på et tidlig tidspunkt, slik at rådet kan få en reell innflytelse på resultatet.

Samarbeidsminister Katrín Jakobsdóttir, Island, introduserte ministerrådsforslaget om et nytt arktisk samarbeidsprogram for perioden 2012–2014. Ministerrådet skal i samspill med Arktisk råd og Barentsrådet satse på prosjekter som fremmer en bæredyktig utvikling i Arktis. Ministerrådet har siden 1996 spesielt løftet frem den arktiske dimensjon. Siden den gang er midlene femdoblet og for 2012 er det allokert 9,5 mill. danske kroner til programmet. Programmets innsatsområder er 1) arktiske befolkninger og deres livsvilkår, sunnhet og samfunnsmessige utfordringer, 2) arktiske miljø-, natur- og klimaspørsmål, 3) en bæredyktig næringsutvikling og utvikling av en grønn økonomi i Arktis, og 4) utdanning og kompetanseutvikling av lokalbefolkningen i Arktis.

Helgi Hjörvar, presidiets talsperson, la vekt på at det ikke blir overlapping med andre organer når det gjelder ministerrådets arbeid på det arktiske område. Han la også vekt på betydningen av å prioritere prosjekter til fordel for befolkningen som bor i Arktis. Avslutningsvis må det satses mye på økt sjøsikkerhet i nord, ikke minst på grunn av alle cruiseskipene i de nordlige farvann.

Samarbeidsminister Palle Christiansen, Grønland, presenterte ministerrådsforslaget om retningslinjer for samarbeid med naboene mot vest (Canada)

og Nordatlanten. Med dette forslaget er grunnlaget på plass for samarbeidet med alle Nordens naboer. Samarbeidet i Nordatlanten og med Nord-Amerika har tradisjonelt vært knyttet til retten til fiskeri og fangst. I dag har 200 sjømils grense, økonomisk sone og internasjonale fiskeriorganisasjoner skapt organisatoriske rammer for samarbeid på disse områder. Det er derfor behov for å drøfte felles problemer med Nordens naboer i vest.

Retningslinjene omfatter samarbeid om havet, miljø, klima, energi, utdanning, forskning, kultur og sunnhet. Det er tidligere opprettet gode kontakter til naboer i Nordatlanten som Shetlandsøyene og Skottland. Nå er det mulig å inkludere det østlige Canada og USA med fokus på statene ved atlantehavskysten i dette arbeidet.

Bendiks H. Arnesen, presidiets talsperson, pekte på at det er viktig å bruke de eksisterende institusjonene innenfor det nordiske samarbeidet som har erfaringer på feltet, slik som Det nordiske atlantehavssamarbeidet, NORA. NORA omfatter Vest-Norden og Kyst-Norge og har gode erfaringer med samarbeid med østlige Canada, Skottland og Irland. Han anså det også som svært viktig å holde Vestnordisk råd orientert om utviklingen i dette arbeidet.

Arnesen understreket at i starten av dette arbeidet vil det være viktig å konsentrere seg om noen få områder, på konkrete prosjekter som kan støtte samarbeidet mellom de menneskene som bor der. Det vil også styrke prosjektet om det kan utvikles medfinansiering fra samarbeidspartene i vest.

6.6 Samarbeidsministrenes spørretime

Spørretimen med samarbeidsministrene er et fast innslag på Nordisk Råds sesjon.

Hans Frode Kielland Asmyhr stilte spørsmål til den svenske samarbeidsministeren Ewa Björling om hvordan den svenske regjeringen følger opp grensehinder overfor den norske regjeringen. Bakgrunnen for spørsmålet var en artikkel i Aftenposten 30. mars 2011 der hun som svensk handelsminister kom med kritikk av norske særregler, høye tollsatser og proteksjonistisk landbrukspolitikk. Björling fastholdt sine uttalelser i avisartikkelen og sa at hun har tatt opp saken med den norske handelsministeren og også stadig diskuterer problemstillingene med den norske samarbeidsministeren, Rigmor Aasrud.

Asmyhr fulgte så opp med et spørsmål til Aasrud om hvordan den norske regjeringen følger opp slike innspill fra den svenske regjeringen. Den norske samarbeidsministeren svarte at Norge følger aktivt opp og har nylig framforhandlet en avtale med EU som vil tre i kraft fra 1. januar 2012, som vil gi begge parter mulighet til handel med jordbruksvarer i større grad enn det som er tilfellet nå. Det vil særlig gjelde handel med ost og kjøtt.

Sonja Mandt stilte spørsmål til den danske samarbeidsministeren Manu Sareen om fremdriften for et felles elektronisk register for helsepersonell i Norden. Sareen svarte at det nå var åpnet for direkte elektronisk tilgang til det danske register for de andre nordiske landene og at det ble arbeidet videre med saken.

Den norske samarbeidsministeren Rigmor Aasrud besvarte ellers en rekke spørsmål fra andre nordiske parlamentarikere om tema som støtte til finske studenter under sykdom i andre nordiske land, ferdigstilling av skoltessamemuseet i Näätämö i Neiden og om utvikling av et nordisk velferdsbarometer.

6.7 Miljøpolitikk i Norden

6.7.1 Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis

Økt maritim aktivitet i Arktis må følges av tiltak for å forbedre sikkerheten, redningsberedskapen og miljøvernet i et meget øde og sårbart område. Nordisk Råds miljø- og naturressursutvalg og Nordisk Råds næringsutvalg har i fellesskap arbeidet med et utvalgsforslag hvor de nordiske regjeringene oppfordres til

- å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen
- å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester
- å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med Polar Code, så de nordiske land kan tale med én stemme
- å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO Polar Code
- å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten
- å bruke de erfaringer de har med København-avtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensning av de arktiske havområder
- å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygging av overvåknings- og redningskapasitet i de arktiske havområder

Utvalgsforslag om økt sjøfartssikkerhet og miljøvern i Arktis (A 1539/miljø, Rek. 18/2011) ble vedtatt i plenum.

6.7.2 Felles nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene og i det globale klimaarbeidet

Plenum vedtok Utvalgsforslag om nordisk politikk i arbeidet med klimautfordringene (A 1536/miljø, Rek. 19/2011) og Utvalgsforslag om nordisk politikk i det globale klimaarbeidet, (A 1537/miljø, Rek 20/2011).

6.7.3 Nordisk innsats for å løse makrellstriden

Den manglende enigheten om fordelingen av makrellressursene mellom medlemsland i Nordisk Råd er ingen heldig situasjon. Miljø- og naturressursutvalget har derfor utarbeidet et forslag som går ut på at Nordisk Ministerråd (NMR) prioriterer arbeidet med å finne en løsning på konflikten, videre at NMR tar initiativ for å øke kunnskapen om makrellbestandens størrelse og utbredelse. Til slutt at NMR utarbeider et forslag til forvaltningssystem som fremmer bærekraftig fiske for alle fiskestammer i Nord-Atlanteren.

Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfisk (A 1540/miljø, Rek. 21/2011) ble vedtatt i plenum.

6.7.4 Energi i Norden

Alf Egil Holmelid var Nordisk Råds næringsutvalgs talsmann for to utvalgsforslag på energiområdet. Det ene forslaget ber de nordiske regjeringene styrke den nordiske elnettkapasiteten samt arbeide for å knytte det nordiske nettet til det europeiske. Videre å motarbeide kraftig prisstigning i kalde vintre. Det andre forslaget ber bl.a. NMR styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi.

Utvalgsforslag om utviklingen av det nordiske elnett og prisfluktuasjoner (A 1541/næring, Rek. 22/2011) og Utvalgsforslag om energieffektivitet, fornybar energi og energiforskning (A 1542/næring, Rek. 23/2011) ble vedtatt i plenum.

6.7.5 Felles nordisk pantesystem

Martin Kolberg henledet rådets oppmerksomhet på det enstemmige vedtaket fra forrige sesjon i Reykjavik hvor rådet enstemmig ba ministerrådet om å sette i gang en prosess med tanke på å etablere et felles pantesystem for all form for drikkevareremballasje i Norden.

Medborger- og forbrukerutvalget er ikke fornøyd med det negative svaret fra ministerrådet og opprettholder sin rekommendasjon. Utvalget vil følge saken nøye i tiden fremover.

6.7.6 *Kultur, forskning og utdanning*

Følgende forslag var behandlet under punktet kultur, forskning og utdanning:

Ministerrådsforslag om sammenslåing av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland, B 274/kultur, Ministerrådsforslag om neste generasjon Nordplus, B 271/kultur. Redegjørelse om status for MR-U's strategi for utdannelses- og forskningsområdet, Dokument 14, Redegjørelse om utviklingen av det nordiske forskningssamarbeidet, Dokument 17, Medlemsforslag om mobilitet i Norden, A 1527/kultur, Redegjørelse om oppfølgingen av språkdeklarasjonen, basert på landrapporter, Dokument 15, Redegjørelse om tiltak som fremmer forståelse av dansk, norsk og svensk blant barn og unge og de som arbeider for og med den målgruppen, Dokument 16

Den grønlandske kultur-, utdannings-, forsknings- og kirkeminister Mimi Karlsen var talsperson for Ministerrådsforslag om sammenslåing av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland. I 2010 fikk Telemarksforskning i oppgave å evaluere reformen av det nordiske kultursamarbeidet. Evalueringen har bl.a. sett på programstrukturen, armslengdeprinsippet, kulturforum, støtten til faste bidragsmottakere, amatør- og frivilligsektorens deltakelse og Kulturkontakt Nord. Telemarksforskning konkluderer med at reformen har vært vellykket. For å optimere de administrative ressurser og dermed skaffe rom for enda flere aktiviteter, foreslår ministrene at Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland slås sammen, med virkning fra 1. januar 2012. Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson Silvia Modig viste til at utvalget støtter forslaget, men imøteser en meddelelse på sesjonen i 2012 om hvordan den praktiske gjennomføringen er gjennomført og hvilken nytte man har oppnådd.

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland, var ministerrådets talsperson for ministerrådsforslaget om neste generasjons Nordplus 2012–2016. Aasland viste til tre nye endringer som foreslås i programmet, herunder åpning for baltisk deltakelse i Nordplus språkprogrammet. Aasland understreket at formålet med dette programmet fortsatt vil være å fremme forståelsen og bruken av de skandinaviske språk. I det nye Nordplus kan elever og studenter fra de baltiske land få mulighet til å lære svensk, norsk eller dansk. Den andre endringen har som formål å få flere faglige prosjekter under Nordplus junior-programmet, der skolene som deltar kun skal betale 25 pst. av prosjektkostnadene mot tidligere 50 pst. Den tredje endringen går på å gjøre Nordplus-programmet mer brukervennlig, oversiktlig og mer profilert. Aasland la til at ønsket er at programmet skal skape flere muligheter for samarbeid, bl.a. kunne brukes til å styrke de små håndverksfagene, redusere frafallet og styrke mobiliteten blant studenter.

Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, Hans Frode Kielland Asmyhr, støttet forslaget. Asmyhr påpekte at det er viktig å sørge for integrasjon mellom utdanning og arbeidsplasser, og at Nordplus- og Nordjobb-ordningen må ses i sammenheng. Som et eksempel trakk Asmyhr frem Kultur- og utdanningsutvalgets engasjement i arbeidet med de små håndverksfagene. Dette er et område hvor det er vanskelig å få praksisplasser. Derfor er det viktig at dette prioriteres i programmet.

Asmyhr viste til at Norplus junior-programmet også er viktig, siden det skal fremme læring og utveksling av skoleelever over landegrensene. Asmyhr trakk i sitt innlegg frem at utvalget støtter Miljø- og naturressursutvalgets forslag om utvekslingsmuligheter for barn og unge, med vekt på friluftaktiviteter, og la til at Kultur- og utdanningsutvalget også støtter dette og ønsker at det prioriteres i Nordplus-programmet. Gorm Kjernli ga også sin støtte til ministerrådsforslaget, som talsperson fra den sosialdemokratiske gruppe. Kjernli la til at det nye Nordplus-programmet er i tråd med sosialdemokraternes medlemsforslag om mobilitet i Norden som ble fremmet på sesjonen, hvor man tenker integrasjon mellom utdanning og arbeidsliv. På denne måten kan man skaffe en felles nordisk plattform for praksisplasser og være med og bekjempe ungdomsarbeidsløsheten, mente Kjernli.

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland redegjorde for status for MR-Us strategi for utdannings- og forskningsområdet. Aasland trakk fram det nordiske toppforskningsinitiativet innenfor klima, energi og miljø, og de forventningene som ministerrådet har til ny kunnskap om virkningene av klimaendringer, samfunnets tilpasningsevne, og de risikoer og muligheter dette medfører for Norden. Toppforskningsinitiativet samler over 100 deltakere fra universiteter, næringsliv og offentlige institusjoner, og omfatter rund 30 konkrete prosjekter. Aasland viste til et nytt globaliseringsinitiativ innenfor e-science, og et nytt utdannings- og formidlingsinitiativ som bl.a. skal arbeide med frafallsutfordringene. Aasland nevnte forventningene til evalueringsrapporten av det nordiske forskningssamarbeidet, som en egen høynivågruppe skal avgi senere på høsten. Ministeren viste til de 16 felles nordiske masterprogrammene som er igangsatt, og at satsingen fortsetter i 2012. En egen ressursbank med eksempler på hvordan frafall kan forebygges er bygd opp.

Aasland orienterte om to internasjonale gjennombrudd, herunder en samarbeidsavtale mellom Nordisk Ministerråd og Russland på utdannings- og forskningsområdet, og et nytt innovativt universitetsbasert kunnskapstriangel-nettverk, mellom nordiske universiteter og universiteter og innovasjonsaktører i hele Shanghai-området.

Peter Johansson, som var Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson, uttrykte tilfredshet med redegjørelsen og takket for god og konstruktiv dialog mellom ministerrådet og rådet på dette punktet. Johansson viste til at utvalget ønsker at ministerrådet skal videreutvikle toppforskningsinitiativet, med et initiativ innen helse og velferd. Dette krever en politisk vilje, ellers skjer det ingenting, mente Johansson. Utvalget ønsker også at det skal opprettes et eget dialogforum for nordisk forskningspolitikk hvor man sammen med sentrale aktører kan diskutere prioriteringer for det nordiske forskningssamarbeidet. Johansson ville bl.a. sette søkelys på hvordan samarbeidet mellom forsknings- og næringsliv ser ut på toppnivå, og hvilke resultat man har oppnådd. Hvordan kan toppforskningsinitiativet bidra til grønn vekst, og hvilke forskjeller vil nordisk initiativ bidra med i en global kontekst?

Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland redegjorde på vegne av ministerrådet for utviklingen av det nordiske forskningssamarbeidet. Aasland viste til arbeidet som den tidligere nevnte høynivågruppen gjør med hensyn til gjennomgangen av det nordiske forskningssamarbeidet. Aasland la til at rapporten fra denne gruppen skal behandles på ministrenes første møte i 2012. Aasland orienterte om Nordforsk, og det arbeidet som gjøres når det gjelder å styrke forskningsinfrastrukturen i Norden og Europa, herunder også om et nytt samarbeid knyttet til biobanker, et samarbeid som bl.a. gjennomfører en pilotstudie om tykktarmskreft. NordForsk kommer i tiden framover til å se spesielt på samarbeidsmuligheter innenfor helse- og velferdsområdet og de unike nordiske offentlige registerdatabaser. Aasland redegjorde for et felles møte mellom styret i Nordforsk og lederne i forskningsrådene i de tre baltiske land, for å legge til rette for samarbeid med denne siden av Østersjøen. Tuula Peltonen var kultur- og utdanningsutvalgets talsperson. Peltonen takket for god dialog med ministerrådet og ministrene, og understreket viktigheten av å holde det politiske trykket oppe i det nordiske forskningssamarbeidet. Peltonen ga uttrykk for at hun gjerne ville styrke og utvikle vekselvirkningen mellom Norden og EU, og spurte hvordan nordiske prioriteringer i større grad kan samordnes med EUs agenda. Peltonen stilte også spørsmål om hvordan ministerrådets fokus og strategi på kunnskapstriangelen kan fremme utviklingen av den nordiske velferdsmodellen.

Alf Egil Holmelid var Næringsutvalgets talsperson, og viste til at samspillet mellom forskning og innovasjon er viktig og kan bidra til å kartlegge og løse store samfunnsoppgaver, som klimatrusselen, den demografiske utviklingen, videreutvikling av velferdsstaten og et inkluderende samfunn, alle områder som er viktige samfunnsutfordringer for

Norden. Holmelid mente imidlertid at det er viktig å peke på at økt samspill mellom forskning og innovasjon ikke må gå ut over den frie forskningen og føre til at all forskning får et kortsiktig, kommersielt perspektiv. Uten fri grunnforskning har vi ikke anvendt forskning, og uten anvendt forskning er det liten grunn til å samarbeide med innovasjon. Derfor er det viktig å ha denne balansen i den framtidige forskningsaktiviteten i regi av det nordiske samarbeidet. Holmelid støttet statsråd Aasland i at det er viktig å styrke nordisk og europeisk forskningsinfrastruktur, og viste til egne erfaringer fra forskning i industrien.

Göran Montan var Kultur- og utdanningsutvalgets talsperson for medlemsforslaget om mobilitet i Norden, som oppfordrer ministerrådet til å innføre mobilitetsstudielån som gjør det mulig for ungdom å tilbringe en del av sin studietid eller praksisperiode i et foretak i et annet nordisk land. Utvalget ber også ministerrådet se forslaget i sammenheng med Nordplus-programmet og Nordjobb.

Gorm Kjærli ga sin støtte til Montans fremlegging og la til at han hadde merket seg Ungdommens Nordiske Råds forslag om en felles nordisk utdanningsportal, og mente at både rådet og ministerrådet burde se nærmere på dette forslaget.

Den svenske barne- og familieministeren Christine Edda Antorini redegjorde på vegne av ministerrådet om oppfølgingen av språkdeklarasjonen basert på landrapporter. Antorini redegjorde også for tiltak som er satt i verk for å fremme forståelsen av dansk, norsk, svensk blant barn og unge, og for dem som arbeider for og med denne målgruppen. Antorini mente at de skandinaviske språkene har fått en mer fremtredende plass i undervisningen i de nordiske land de siste år, og viste til eksempler fra bl.a. Finland, hvor svensk nå gjøres mer attraktivt blant finskspråklige barn. Ministeren nevnte også situasjonen for minoritetsspråk, og at tegnspråkernes stilling er styrket i bl.a. Island og Finland gjennom ny lovgivning og språkpolitiske programmer. Norden har som ambisjon å være en språklig foregangsregion, sa Antorini, og viste til alle tiltak som er iverksatt gjennom Nordisk språkkoordinasjon og lanseringen av språkkampanjen 2010–2011. Ministeren mente at nabospråkforståelse stiller store krav til de som underviser barn og unge, og at disse trenger gode språkverktøy. En kommende konferanse om nabospråkforståelse for lærere i grunn- og ungdomsskolen skulle ha fokus på dette, kunne ministeren opplyse.

Olemic Thommessen var kultur- og utdanningsutvalgets talsperson. Thommessen etterlyste oppsummering og konklusjoner i redegjørelsen om landenes innsatser mht. språkdeklarasjonen, slik man så i 2009-rapporten.

Thommessen mente det var gjort mye bra mht. læreplaner, men at de mange gode målsettinger ikke

nødvendigvis blir oppfulgt når det gjelder undervisning i nabospråk. Thommessen mente at man ved neste evaluering av språkdeklarasjonen kan ha det som tema – hvordan det undervises i skandinavisk ved skolene. Thommessen var bekymret for utviklingen ved universiteter og utdanningsinstitusjoner hvor engelsk dominerer både undervisning og undervisningsmateriell, og etterlyste flere skandinaviske lærebøker og materiell, som ledd i å opprettholde de nordiske språk som fullverdige språk. Thommessen nevnte Nordisk språkkoordinasjon, og mente at det er behov for flere ressurser og styrking av denne virksomheten dersom alle de gode kampanjene skal nå ut. Avslutningsvis etterlyste Thommessen et nytt forskningsprosjekt som kan fortelle om hvordan det står til med språkforståelsen i Norden nå, snart ti år etter at Nordisk kulturfond gjennomførte den forrige undersøkelsen.

6.8 Sosial- og helsepolitikk i Norden

Velferdsutvalget i Nordisk Råd fremmet forslaget «Hvordan motvirke ghettotfisering i nordiske boligområder» A 1543/Velferd. Som sosialdemokratenes talsperson fremhevet Sonja Mandt viktigheten av boligbyggingens betydning for god integrering, med variasjon mellom selveier, utleie, blokk og eneboliger. Mandt understreket også språk og språkkunnskap som vesentlig i integreringsarbeidet og pekte på forslaget fra utvalget om å etablere et integreringsbarometer.

Samarbeidsminister Manu Sareen, Danmark, uttalte støtte til forslaget om et eget integreringsbarometer og fremhevet de felles nordiske utfordringene med å integrere alle i de nordiske samfunnene.

Næringsutvalget fremmet forslag om «Felles nordisk innsats mot ungdomsarbeidsløshet» A 1510 Næring. Som sosialdemokratenes talsperson fremhevet Tone Merete Sønsterud viktigheten av å bekjempe arbeidsløshet for å motvirke fattigdom og redusere sosiale forskjeller. Sønsterud pekte på alarmerende tall fra hele Europa når det gjelder arbeidsløsheten blant unge, en trend som også rammer Norden. I forslaget fra Næringsutvalget finner vi blant annet at det skal være tilbud om arbeidsmarkedstiltak for ungdom under 20 år, og en oppfølgingsgaranti for unge arbeidssøkere i alderen 20–24 år.

Representanten Gorm Kjærnli (A) fremhevet sammenhengen mellom frafall i opplæringen og arbeidsløshet. Alf Egil Holmelid (SV) påpekte at den høye ledigheten er en trussel mot verdiskapingen og hele velferdsstaten, samt betydningen av å bekjempe sosial dumping.

Som presidiets talsperson for medlemsforslaget «Utvikle mål for brutto nasjonal livskvalitet» A 1521/presidiet, fremhevet Per Olaf Lundteigen (SP)

viktigheten av å måle helsetilstand, utdanningsnivå og personlig trygghet for å finne mer ut av hvordan innbyggerne i Norden har det. Lundteigen pekte på det arbeidet som gjøres i regi av OECD, og fremhevet noen av utfordringene ved å utvikle parametere for livskvalitet, som hvor langt skal en gå i å sammenfatte informasjon i en eller noen få indikatorer?

Martin Kolberg (A) var Medborger- og forbrukerutvalgets talsperson for medlemsforslaget «One Health – multiresistens hos mennesker og dyr» A 1523/Medborger. Forslaget har oppstått ut fra en erkennelse av at sykdom og helse hos mennesker og dyr er tett bundet sammen. Antibiotikaresistens er et økende problem som er en del av helseproblematikken og et aspekt ved medlemsforslaget. Det foreslås en egen konferanse for eksperter som kan danne et faglig grunnlag for at en politisk skal kunne gå videre, og at det lages en handlingsplan.

Sonja Mandt var Velferdsutvalgets talsperson for forslaget «Nordisk Mat inkludering av Mat til mange». Mandt fremholdt viktigheten av å legge forholdene til rette for et best mulig kosthold til alle, sikkerhet for omsetning av helsemessig trygge matvarer og tilfredsstillelse av forbrukernes krav til kvalitet. Gjennom forslaget vil utvalget nå bredere grupper av befolkningen og sikre programmets målsetting med særlig fokus på ny nordisk mat til mange. Her vil f.eks. sykehus, skoler og forskjellige daginstitusjoner, sykehjem, barnehager og fengsler være viktig og spille en stor rolle for å fremme sunn mat.

I forbindelse med den skiftlige redegjørelsen fra Nordisk Ministerråd om bekjempelse av menneskehandel, fremhevet Sonja Mandt (A) at dagens menneskehandel er vår tids slaveri. Særlig påpekte Mandt betydningen av å stoppe pengene og nevnte bruk av hunder i tollvesenet for å spore opp kontanter.

6.9 Nordisk Råds priser

Nordisk Råds musikkpris ble første gang utdelt i 1965, og deretter annethvert år. I 1990 ble det besluttet at den skulle deles ut hvert år, annethvert år for det skapende musikkområdet, til et verk eller en komponist, og annethvert år til en utøver på musikkområdet.

Temaet for Nordisk Råds musikkpris 2011 var: «En individuell musiker (instrumentalist eller vokalist) som har fornyet musikken med improvisasjon som et bærende element, og hvis innsats er medskapende og viktig for formen, klangen og sammenhengen i det musikalske uttrykket. Den nominerte skal ha gjort seg bemerket på den nordiske eller internasjonale scenen innenfor det foregående året (2010).» Fra Norge var følgende nominert: Sidsel Endresen, vokalist, og Rolf Erik Nystrøm, saksofon. Nordisk Råds musikkpris for 2011 gikk til musikeren og saksofonisten Mats Gustafsson fra Sverige.

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962. Fra Norge var følgende nominert: Beate Grimsrud for romanen «En dåre fri», og Carl Frode Thiller for romanen «Innsirkling II». Litteraturprisen for 2011 gikk til islandske Gyrðir Elíasson for novellesamlingen Milli trjáanna (Mellom trærne).

Nordisk Råds natur- og miljøpris ble opprettet i 1994. Vinneren av Nordisk Råds natur- og miljøpris 2011 var Scandic Hotels i Norden for sitt bidrag til bærekraftig turisme. Høve Støtt AS ble også nominert, som nummer to i Norge sertifisert som Norsk Økoturisme med base på det internasjonale skistedet Geilo.

Nordisk Råds filmpris ble delt ut første gang i 2002 i forbindelse med Nordisk Råds 50-årsjubileum. Ordningen ble permanent i 2005. Filmprisen tildeles manusforfattere, regissører og produsenter. Fra Norge var «Oslo, 31. august», regissert av Joachim Trier, nominert. Nordisk Råds Filmpris 2011 gikk til den svenske filmen «Skyggesiden» («Svinalängorna»), til regissør Pernilla August, manusforfatter Lolita Ray samt produsentene Helena Danielsson og Ralf Karlsson.

De nordiske prisene er hver på 350 000 danske kroner, og ble overrakt vinnerne på en høytidelig prisseremoni i Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, i forbindelse med Nordisk Råds sesjon.

7. Nordisk Råds temasesjon, mars 2012

7.1 Temadebatt om Arktis

Den 23. mars 2012 ble det arrangert en temasesjon i Alltinget på Island hvor temaet var Arktis. Til temasesjonen ble det fremmet en rekke forslag, blant annet «Presidieforslag om en felles nordisk strategi for Arktis» A 1550/presidiet, «Medlemsforslag om finansiering av redningskapasitet i Arktis» A1549/presidiet, og «Utvalgsforslag om miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områdene» A 1552/miljø. Etter en presentasjon av de ulike forslagene var det en felles debatt om arktiske spørsmål.

I denne debatten ble sikkerhet til sjøs et viktig tema. Som et resultat av at isen smelter blir aktiviteten i de arktiske havområdene større, det være seg varetransport, fiskeri eller turisme. Dette stiller krav til skipene som ferdes der og til beredskap i tilfelle en ulykke skulle skje. Flere av parlamentarikerne oppfordret til tettere nordisk og arktisk samarbeid for å løse utfordringene på dette feltet. Beredskap og forebygging ble også understreket som viktige samarbeidsområder for å ta vare på det sårbare miljøet i Arktis.

Videre i debatten ble det tatt til orde for at de nordiske landene skulle gjennomgå de forskjellige lands strategier for Arktis for å identifisere nye områder

hvor de nordiske land kan gå foran og styrke samarbeidet om utviklingen i den arktiske regionen.

Blant parlamentarikerne var det også bred støtte for å styrke urfolkenes posisjon og muligheter for å ta del i utviklingen av Arktis, det være seg språk, kultur eller næringsutvikling.

7.2 Andre saker

Behandlingen av medlemsforslaget «Nordisk velferdspolitik i en globalisert verden – et fellesnordisk program og handlingsplan» førte til en god og ideologisk debatt om innretningen av velferdsstaten i Norden. Presidiets innstilling ble presentert, og det var generell enighet om utfordringene angående demografi, finansiering og velferd, men uenighet om løsningene.

Uenigheten handlet bl.a. om hvilke muligheter borgerne har for å treffe frie valg, velge alternative løsninger og om dette er forenlig med velferdsstatens universelle ytelser.

Utfordringen knyttet til den demografiske utviklingen og behovet for arbeidskraft innen helse- og omsorgssektoren ble tatt opp, men flere påpekte at ny teknologi baner veien for gode løsninger.

Den aktuelle disputt omkring den patentregistrerte «nordiske modell» ble også dratt inn i debatten. Der var enighet om de viktigste kjennetegn ved den nordiske modell, men det var uenighet om hvilke politiske allianser eller bevegelser som har skapt den nordiske velferdsstaten.

Både den sosialdemokratiske og den konservative partigruppen foreslo endringer med hensyn til presidiets innstilling, men votingen resulterte i at presidiets innstilling ble godkjent av plenarforsamlingen.

7.3 Nordisk Råds litteraturpris

Nordisk Råds litteraturpris ble opprettet i 1961, men først utdelt i 1962. Blant de 14 nominerte var det tre forfattere fra Norge; Øyvind Rimbereid, Merethe Lindstrøm og Rawdna Carita Eira (fra det samiske språkområdet). Merethe Lindstrøm fra Norge vant prisen for romanen «Dager i stillhetens historie». Litteraturprisen ble overrakt i forbindelse med Nordisk Råds temasesjon i Reykjavik den 22. mars.

8. Presidiet, utvalgene og kontrollkomiteen

8.1 Presidiet

Presidiet består av 13 medlemmer fordelt mellom de nordiske partigrupper i Nordisk Råd, samtidig som alle land er representert. Presidiet behandler de overgripende politiske saker, den generelle retning og utvikling av rådets virksomhet samt har ansvaret for at rådets virksomhet er i takt med virksomheten i

de nasjonale parlament. Presidiet er ansvarlig for kontakten med andre internasjonale organisasjoner. Presidiet behandler saker som berører utenriks- og sikkerhetspolitikk. Presidiet behandler budsjettet for Nordisk Ministerråd.

En femte nordisk partigruppe, Nordisk frihet, bestående av Sannfinnene og Dansk folkeparti, ble etablert i mai 2012. Presidiet besluttet på sitt møte 19. juni at gruppen kunne delta på presidiets møter som observatør ut 2012.

Norge var representert i presidiet i 2011 ved Bendiks H. Arnesen, Rigmor Andersen Eide og Per-Kristian Foss. Den 15. juni 2012 trådte Bendiks H. Arnesen ut av delegasjonen og presidiet og ble erstattet av Marit Nybakk. President for 2011 var Henrik Dam Kristensen (sosialdemokratiske gruppe), Danmark, med Marion Pedersen (midtengruppen) som visepresident. Etter valget i Danmark i september ble Bertel Haarder valgt som president etter Kristensen som gikk inn i regjeringen.

Ved Nordisk Råds sesjon i november 2011 i København ble Kimmo Sasi (Konservative gruppe), Finland, valgt som president for 2012 med Silvia Modig (Venstresosialistiske grønne gruppe) som visepresident.

I annet halvår 2011 har presidiet holdt 3 møter. Ved møtet 21. september 2011 i Oslo drøftet presidiet ministerrådsforslagene om henholdsvis retningslinjer for samarbeidet med Nordens naboer i vest (Canada) og om nytt arktisk samarbeidsprogram. Presidiet drøftet dessuten forslaget om nye arbeidsformer i Nordisk Råd. Presidiet besluttet å fremlegge til sesjonen Nordisk Råds EU-strategi «En nordisk stemme i EU», samt godkjente retningslinjene for «Nordisk Råds samarbeid 2012–2015 med Statsduma og Føderasjonsråd i Russland samt med regionale parlamenter i Nordvest-Russland». Presidiet besluttet å støtte initiativet til å holde en felles dag i 2012 i de nordiske parlamenter for å diskutere grensehindre. I forbindelse med Nordisk Råds presidi- og utvalgsmøter denne dag orienterte justisminister Knut Storberget om angrepet 22. juli og håndteringen av krisen.

I forbindelse med sesjonen i København i november hadde presidiet møte med de nordiske utenriksministre hvor følgende tema ble berørt: Stoltenberg-rapporten, Hviterussland, Nordvest Russland, Østersjøsamrådet, arktiske region samt tetere nordisk samarbeid i utenrikspolitikken.

I presidiets møte med statsministrene ble tre tema diskutert: samarbeid mellom Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd (reformarbeidet), de fremtidige globaliseringsinnsatsene og status for å fjerne grensehindre for flytting og mobilitet av arbeidskraft mellom de nordiske land.

Presidiet hadde dessuten et møte med de nordiske samarbeidsministre hvor spørsmålet om tetere dialog mellom rådet og ministerrådet ble drøftet. Formålet er å øke takten i samarbeidet. Presidiet fremførte sine synspunkter om samarbeidet med nabolandene, spesielt Baltikum. Rådet vil bli inntrukket i arbeidet når de nye retningslinjene for nabolandspolitikken skal utarbeides i 2012–2013. Forslaget til budsjett for 2012 for ministerrådet ble også kort berørt.

I tilknytning til sesjonen hadde presidiet et møte med representanter for Føderasjonsrådet og fra Parliamentary Association of Northwest Russia. Disse uttalte seg positivt om de retningslinjene som sesjonen hadde vedtatt for samarbeidet mellom Nordisk Råd og Russland. På møtet ble dessuten diskutert mulige temaer som skulle tas opp på den årlige nordisk-russiske rundebordskonferanse som i 2012 skulle holdes i Helsinki. Dessuten ble det tatt opp studiebesøk av russiske parlamentarikere i april 2012 til Island, studiebesøk av nordiske parlamentarikere til Russland (Naryan-Mar) i mars 2012, samt forum for unge nordiske og russiske politikere i Stockholm i 2012.

Presidiet hadde også et eget møte med Vestnordisk Råds presidium. Tema som ble tatt opp var arktisk samarbeid, økt sjøsikkerhet i arktiske områder og nærmere samarbeid mellom Vestnordisk Råd og Nordisk Råd.

Nordisk Råd deltok med valgobservatører ved valget til ny Statsduma den 4. desember 2011. Stortingsrepresentant Michael Tetzschner deltok fra norsk side.

I tilknytning til presidiets møte 8. desember i Reykjavik ble det holdt et møte mellom presidiet og et medlem av Baltisk forsamlings presidium. Samarbeidet mellom de to organisasjoner ble diskutert og en toårig handlingsplan for samarbeidet 2012–2013 ble godkjent.

På presidiemøtet godkjente presidiet retningslinjene for «Foretrede i Nordisk Råds utvalg» som er et nytt punkt i rådets arbeidsordning og som trer i kraft i januar 2012. Presidiet besluttet at minisesjonen i Reykjavik i mars 2012 skulle ha arktiske spørsmål som tema. Presidiet besluttet dessuten at Nordisk Råds litteraturpris skulle deles ut på jubileumsdatoen 22. mars, 50 år siden den nordiske samarbeidsavtalen (Helsingforsavtalen) ble undertegnet.

I første halvår 2012 har presidiet holdt tre møter. Ved Nordisk Råds møter 24.–25. januar i Oslo ble det holdt et seminar om «Fremtidens velferd i Norden». På bakgrunn av blant annet diskusjoner i dette seminaret drøftet presidiet betenkningen over forslaget om «Nordisk velferdspolitik i en globalisert verden – et fellesnordisk program og handlingsplan». Presidiet vedtok en betenkning over forslaget om en årlig

EU-redegjørelse fra de nordiske regjeringer på Nordisk Råds sesjoner. På presidiets møte ga samarbeidsminister Rigmor Aasrud en orientering om ministerrådets formannskapsprogram for 2012, «Velferdsstaten i et nordisk perspektiv». Rådets president orienterte om det finske presidentskapsprogram for 2012, hvor hovedpunktene er Norden som dynamisk aktør i Arktis, det nordiske varemerke og avskaffelse av grensehindre. Presidiet hadde dessuten et møte med «Grensehinder-forumet» om hvorledes en kan sette inn mer kraft på å avskaffe grensehindre mellom de nordiske land.

Ved møtet 22. mars i Reykjavik vedtok presidiet etter votering en betenkning over forslaget om nordisk velferdspolitik. Presidiet besluttet også om betenkninger for forslaget om finansiering av redningskapasitet i Arktis og for forslaget om felles nordiske arktisk strategi. Presidiet godkjente planen for Nordisk Råds innsats overfor EU i 2012.

Presidenten hadde møte 2. mai i Oslo med utenriksminister Jonas Gahr Støre. Temaer var oppfølging av Stoltenberg-rapporten, arktisk samarbeid, nordisk koordinering av nasjonal gjennomføring av EU-direktiv, Russland og Hviterussland.

På presidiets møte 19. juni drøftet presidiet et forslag om opprettelse av en ombudsmannsinnsats for grensehindre. Presidiet avviste et forslag om anerkjennelse av Palestina som selvstendig stat, med den begrunnelse at det ikke er en oppgave for Nordisk Råd å uttale seg om verdens konflikter langt fra Norden.

I tilknytning til møtet fikk presidiet orienteringer om virksomheten til Nordisk investeringsbank, Nordisk utviklingsfond, Nordisk prosjektfond og Nordisk miljøfinansieringsselskap. Presidiet avla også et besøk hos Kulturkontakt Nord.

Nordisk Råds fellesbudsjett i 2012 er på 30 660 000 mill. danske kroner. Nivået er uendret fra 1996. Landenes betalingsandel bestemmes etter en særskilt fordelingsnøkkel som baserer seg på landenes andel av den samlede bruttonasjonalinntekt for de nordiske land. Fordelingsnøkkel utarbeides av de nordiske lands finansdepartement. Stortingets andel i 2012 er på 29,2 pst. (29,0 pst. i 2011). Andelen for 2013 blir 29,3 pst. Rådets felles sekretariat er i København og har for tiden om lag 20 ansatte. Tidligere minister, Jan-Erik Enestam, Finland, er direktør for sekretariatet.

8.1.1 Presidiets arbeidsgrupper og rapportører

Presidiet har ansvaret for samordningen av Nordisk Råds behandling av Nordisk Ministerråds budsjettforslag som for 2012 er på 961 mill. danske kroner, og for ministerrådets planer for det nordiske samarbeidet. Det har vært uendret realnivå for det nordiske budsjett de senere år. Presidiet har nedsatt en

budsjettgruppe med ett medlem fra hver av rådets fire partigrupper. Leder er Per-Kristian Foss (Den konservative gruppe). Land som ikke blir representert gjennom partigruppene, kan delta med observatør.

Presidiet har nøye fulgt resultatene av statsministrenes globaliseringsinitiativ og finansieringen av dette og har pekt på betydningen av konkret arbeid og konkrete resultat. Presidiet har utsett Per-Kristian Foss som rapportør for globaliseringsarbeidet.

Presidiet har utsett Per-Kristian Foss som rapportør for Hviterussland.

Presidiet har utsett Rigmor Andersen Eide som rapportør for kontaktene med Vestnordisk Råd.

Presidiet har utsett Bendiks H. Arnesen som sikkerhetspolitisk rapportør (erstattet av Marit Nybakk i juni 2012).

Cristina Husmark Pehrsson (Sverige) ble utsett som rapportør for grensehindersamarbeidet, Karin Åström (Sverige) som rapportør for Den nordlige dimensjon og samarbeidet med Parliamentary Association of North-West Russia, Bertel Haarder (Danmark) som EU-rapportør, Åsa Torstensson (Sverige) som rapportør for samarbeidet med Baltisk forsamling, Silvia Modig (Finland) som rapportør for ungdomskontakt. Bertel Haarder (Danmark) og Torfinn Opheim (Norge) ble utsett som rådets representanter i Østersjøområdet parlamentarisk komité og Helgi Hjörvar som observatør i Arktisk parlamentarisk komité.

8.1.2 Presidiets internasjonale kontakter

Nordisk Råd har tette kontakter med Nordens nærområder gjennom observatørskap i Arktisk parlamentarisk komité, deltakelse i Østersjøområdet parlamentarisk komité, tett samarbeid med Baltisk forsamling, koordinerende rolle i Barents parlamentariske samarbeid, nært samarbeid med Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR) samt kontakter med Russlands parlaments Statsduma og Føderasjonsråd.

Rådet har også gode kontakter med Europaparlamentet og BeNeLux interparlamentariske forsamling.

Nordisk Råd har siden begynnelsen av 1900-tallet gjennomført utvekslingsprogram for baltiske og russiske parlamentarikere. Programmet ble videreført i 2011 og 2012.

Presidiet var representert på Baltisk forsamlings årsmøte i Tallinn 24.–25. november 2011. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss. Et hovedtema for møtet var tettere samarbeid på energiområdet.

Nordisk Råd var representert på et seminar i Vilnius 9.–10. februar 2012 arrangert av Baltisk forsamling om «Integrerte og stabile finansmarkeder i de baltiske og nordiske land». Fra delegasjonen deltok Rigmor Andersen Eide og Torgeir Trældal.

Etter invitasjon fra PANWR deltok rådet med en gruppe politikere på studietur til Nenetsområdet i Russland 12.–16. mars 2012. Fra delegasjonen deltok Ingebjørg Godskesen.

Presidiet arrangerte 16.–19. april en studietur til Island for 20 russiske parlamentarikere fra Russlands parlament og regionale parlament i Nord-Vest-Russland.

Nordisk Råd deltok på rundebordskonferanse i Helsinki 14.–15. mai med russiske parlamentarikere fra Statsdumaen, Føderasjonsrådet og fra PANWR. Møtet hadde fokus på de temaer som faller innenfor rammene av partnerskapene for Den nordlige dimensjon. Fra delegasjonen deltok Per-Kristian Foss.

Den 18.–20. april ble det i Stockholm arrangert Det 4. forum for russiske og nordiske unge politikere. Presidiet var representert med sin visepresident. Fra Stortinget deltok Arild Stokkan-Grande og Lene Vågslid.

Presidiet var representert på sesjonen i BeNeLux interparlamentariske forsamling 15.–16. juni i Haag. Hovedtemaet for møtet var IT-kriminalitet.

Presidiets rapportør for Vestnordisk Råd, Rigmor Andersen Eide, deltok på Vestnordisk Råds temakonferanse 27.–29. mars på Grønland om de vestnordiske lands rolle i det arktiske samarbeid. Hun representerte presidiet på årsmøtet 4.–7. august på Færøyene.

Nordisk Råd var representert på Den 10. arktiske parlamentariske konferanse i Akureyri, 4.–7. september 2012.

8.1.3 *Presidiets dialog med Hviterussland*

Presidiet har i samråd med Baltisk forsamling i 2007 innledet en dialog med parlamentet i Minsk og med hviterussiske partier som ikke er representert i parlamentet. Det seneste seminaret i denne dialogen ble holdt i Minsk i mars 2010. Arrestasjonene av politiske opposisjonelle i etterkant av presidentvalget i Hviterussland 19. desember 2010, førte til at presidiet la kontaktene med Hviterussland på is. Derimot har presidiet fortsatt å holde kontakt med opposisjonen. Presidiet sammen med Baltisk forsamling arrangerte 25. oktober 2011 i Vilnius, Litauen, møte med politikere fra opposisjonspartier og fra frivillige organisasjoner.

Presidiet fastholder overfor Nordisk Ministerråd sitt forslag om å etablere et nordisk kontor i Minsk når de politiske forutsetningene er til stede.

8.2 Næringsutvalget

Nordisk Råds næringsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder generelle rammebetingelser for økonomi og produksjon, næringspolitikk, indre marked, handel, fri bevegelighet, grensehindringer,

regional- og strukturstøtte, sysselsetting og arbeidsmarked, arbeidsmiljø, infrastruktur og kommunikasjoner, forskning, samt IT. Norske medlemmer av utvalget er Tone Merete Sønsterud, Torfinn Opheim, Torgeir Trældal, Alf Egil Holmelid og Per Olaf Lundteigen. Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og på dagsordenen har stått spørsmål knyttet til infrastruktur og transport, sjøsikkerhet og miljøtrussel i de arktiske farvann, felles nordisk innsats mot ungdomsarbeidsløshet, regionalpolitikk, fornybar energi og energieffektivisering og dyrevelferd. Utvalget samarbeider med Kultur- og utdanningsutvalget om forskningsområdet.

Næringsutvalget gjennomførte i juni 2012 et studiebesøk til Grønland, med fokus på utviklingen av grønlandsk næringsliv fra fiske og fangst til store planlagte industriprosjekter knyttet til vannkraftutbygging, og utvinning av mineraler, olje- og gassforekomster.

8.3 Miljø- og naturressursutvalget

Miljø- og naturressursutvalget har ansvaret for saker som angår miljø, jord- og skogbruk, fiske, energi og bærekraftig utvikling. Norske medlemmer i utvalget er Oskar J. Grimstad (FrP) og Torstein Rudihagen (A).

Utvalget har avholdt 5 møter i perioden og har behandlet tema som:

- klima
- fiskeri, herunder reformen av EUs fiskeripolitikk og konflikten om makrellfiske
- jordbruk, herunder reformen av EUs jordbrukspolitikk og fødevarerikkerhet
- fornybar energi og energieffektivisering
- farlige kjemikalier
- svanemerket – visjoner for Svanemerkets anvendelse og utbredelse bl.a. bærekraftig turisme, redusert bruk av farlige kjemikalier
- nordområdenes miljøproblemer og konsekvensene av øket skipsfart i områdene
- Østersjøens miljøproblemer
- nordisk pantsystem

Utvalget har hatt møte i Brussel med nordiske medlemmer av Europaparlamentet hvor tema som EUs fiskerireform, energi, jordbruk og offentlig innkjøp, stod på dagsordenen. Fra Stortinget deltok Oskar J. Grimstad.

I juni 2012 var utvalget på studiebesøk til Åland og Åbo. Her sto arbeidet med å forbedre miljøet i Østersjøen sentralt. I tillegg fikk utvalget informasjon om ulvebestanden i Finland, dyrevelferd og biodiesel laget av fiskeslo.

8.4 Kultur- og utdanningsutvalget

Nordisk Råds kultur- og utdanningsutvalg har ansvar for spørsmål som gjelder allmenn kultur og kunst i Norden og internasjonalt, film og media, språk, barne- og ungdomskultur, frivillig sektor, nordisk skole og utdanningspolitikk. Utvalget samarbeider med Næringsutvalget om forskningsområdet.

Norske medlemmer av utvalget er Olemic Thomassen, Hans Frode Kielland Asmyhr og Gerd Janne Kristoffersen. Utvalget har hatt fem møter i denne perioden, herunder samrådsmøter med de nordiske kulturministrene samt med utdannings- og forskningsministrene i forbindelse med Nordisk Råds sesjon høsten 2011. På dagsordenen har stått spørsmål som dreier seg om språk og utdanning i Arktis, infrastruktur for forskning og forskningsnettverk i Arktis, grensehindre relateret til utdanning i Norden, mobilitet blant unge studerende – herunder innspill til neste generasjons Nordplus-program, yrkesutdanning i Norden, entreprenørskap og innovasjon i undervisningen, innspill til ny strategi for det nordiske kultursamarbeidet, kulturpolitikk som identitetspolitikk, styrking av det nordiske språksamarbeidet og nabospråkforståelse og nye medier. Kultur- og utdanningsutvalget gjennomførte studiebesøk og hadde møter i Berlin i juni 2012, med fokus på nordisk kultursamarbeid i utlandet, med besøk i det nordiske ambassadekomplekset, besøk hos nordiske kunstnere som har etablert seg i Berlin, og til Nord-europeisk Institutt ved Humboldt Universitet.

8.5 Velferdsutvalget

Velferdsutvalget arbeider med velferds-, sosial- og helsepolitiske saker. Utvalget ledes av alltingsmedlem Siv Friðleifsdóttir fra Island, stortingsrepresentant Sonja Mandt (A) fra Norge er nestleder.

Norske medlemmer er Sonja Mandt (A), Sonja Sjøli (H) og Vigdis Giltun (FrP).

Utvalget har hatt 5 møter i denne perioden, og utvalgets hovedtema har vært nordisk alkohol- og tobakkspolitikk i et folkehelseperspektiv. Her har utvalget særlig sett på det sosiale ansvaret, markedsføring, og holdninger og holdningsskapende arbeid. I arbeidet med hovedtemaet har utvalget blant annet hatt møter med representanter fra Europaparlamentet, Verdens Helseorganisasjon, ulike nordiske faginstanser på feltet og frivillige organisasjoner.

Et annet viktig tema som utvalget har arbeidet med er ADHD – diagnostisering og medisinerings av barn og unge.

Under temasesjonen på om Arktis på Island 23. mars 2012 fremmet utvalget et forslag for «Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndtering av fremtidige utfordringer i Arktis» rekommendasjon 8/2012/ velferd. I rekommendasjonen ønsker utvalget en bred gjennomgang av hvordan man skal håndtere fremti-

dige utfordringer med tanke på blant annet klimaendringer og den strategiske beliggenheten for Arktis.

Vigdis Giltun har vært Velferdsutvalgets talsperson for grensehindre innenfor helse- og sosialområdet. I den anledning har hun blant annet stilt skriftlig spørsmål til den svenske regjeringen om sikkerhet av dyrevelferd.

8.6 Medborger- og forbrukerutvalget

Medborger- og forbrukerrettigheter, demokrati, menneskerettigheter, urfolkssaker, innvandring, integrasjon og likestilling er blant utvalgets arbeidsområder. De norske medlemmene av utvalget er Martin Kolberg, utvalgets nestleder (A), Anna Ljunggren (A), Per Arne Olsen (FrP) og Michael Tetzschner (H). Finske Satu Haapanen, som representerer De grønne i det finske parlamentet, er utvalgsformann.

Følgende temaer er blant de som har stått på utvalgets dagsorden fra septembermøtet i 2011 til sommermøtet på Åland i juni 2012:

- One Health/ bærekraftig helse, som er erkjennelsen av sammenhengen mellom menneskers og dyrs sykdom og helse og det miljøet vi arbeider i, og bekjempelse av antibiotikaresistens. Utvalget arrangerte et velbesøkt seminar om temaet under sesjonen i København 2011, og lyktes med å påvirke det danske EU-formannskapet til å sette temaet på agendaen i første halvdel av 2012.
- Selvstyre i Norden, med fokus på Ålands selvstyre.
- Arktis:
 - Urfolk i Arktis, dialog med urfolksrepresentanter.
 - Kvinneunderskuddet i Arktis.
- Dobbelts statsborgerskap – Pr. i dag tillater ikke Danmark og Norge dobbelt statsborgerskap, mens de øvrige nordiske landene tillater det. Flere medlemmer i utvalget hadde gjerne sett at man fikk en politisk diskusjon om dobbelt statsborgerskap i Norge.
- Felles nordisk pant- og retursystem. Utvalget har jobbet med spørsmålet i flere år. På fellesmøtet med Miljø- og naturressursutvalget på Åland i juni 2012 bestemte utvalgene seg for å fortsette med å legge press på de nordiske regjeringene.

Anna Ljunggren ble på marsmøtet (2012) i Reykjavik valgt til utvalgets rapportør for forbrukersaker. I forbindelse med at EU-kommisjonen lanserte sin forbrukerpolitiske handlingsplan i slutten av mai 2012, møtte Ljunggren en rekke nordiske kollegaer i Europaparlamentet (Anna Hedh, Christel Schaldemose og Anna Rosbach) og tjenestemenn i kommisjonen i juni. På agendaen stod blant annet EU-kommisjonens handlingsplan mot antibiotikaresistens,

felles pant- og retursystem og den forbrukerpolitiske handlingsplanen.

8.7 Kontrollkomiteen

Kontrollkomiteens oppgaver er å utøve den parlamentariske kontrollen over den virksomheten som finansieres over Nordisk Ministerråds budsjett, inklusive de nordiske institusjonene, utføre særskilte kontrolloppgaver, kontrollere og godkjenne årsberetninger og revisjonsberetninger innen ministerrådets virksomhetsområde, samt granske Nordisk Råds årsberetning og revisjonsberetning. Norsk medlem av komiteen har i perioden vært Sonja Mandt (A). Fra 1. januar 2012 har hun ledet komiteens arbeid.

En viktig oppgave for komiteen er å granske den danske riksrevisjonens beretninger over Nordisk Ministerråds, Nordisk Råds og Nordisk kulturfonds regnskaper.

I 2011 besluttet komiteen at årets kontrolloppgave skulle være spørsmålet om hvordan rekommandasjoner og andre forslag blir fulgt opp av ministerrådet eller de nordiske lands regjeringer, samt involveringen av de nasjonale parlamenter i dette. Komiteen engasjerte en eksternt utreder, som ferdigstilte sin rapport i desember 2011. På basis av rapporten har komiteen utarbeidet forslag til oppfølging, som er sendt på høring til rådets utvalg, partigrupper og til de nasjonale delegasjoner.

Kontrollkomiteen har i 2012 også fulgt opp tidsplanen for institusjonsbesøk i perioden 2011–2013. I forbindelse med utvalgsmøtene og sesjonen på Island i mars 2012 besøkte komiteen Nordens hus i Reykjavik og Vulkanologisk institutt på Island, og i mai Kulturkontakt Nord og NEFCO i Helsingfors. Formålet med denne type virksomhetsbesøk er å få innblikk i virksomheten og underbygge en vurdering i kontrollkomiteen av den nordiske nytte som institusjonen gir.

9. Barents parlamentariske samarbeid

Norge overtok formannskapet i Barentsrådet på Barentsrådets møte i Kiruna den 12. oktober 2011. Overtakelsen fant sted 540 meter under bakken i LKABs visningsgruve i Kiruna, og markerte slutten på Sveriges toårige formannskap for Barentsrådet. Fra Stortinget deltok Bendiks H. Arnesen. Fokusområder i det norske formannskapsprogrammet er; Industriell og bærekraftig utvikling – herunder utvinning av mineraler og metaller, arbeide for en kunnskapsbasert og miljøvennlig utvikling i Barents – blant annet arbeid for en klimaplan for regionen, folk til folk og kultursamarbeid.

Stortinget skal være vertskap for den 6. Barents parlamentarikerkonferanse i 2013. Den første Barents parlamentarikerkonferanse ble arrangert i

Alta i 1999, konferansene har siden blitt arrangert annethvert år, og stedet følger formannskapslandet i Barentsrådet.

Det fjerde forum for unge politikere fra Norden og Nordvest-Russland ble arrangert av Sveriges Riksdag den 18.–20. april 2012. Forumet samlet om lag 60 unge politikere fra nordiske og russiske nasjonale og regionale parlamenter, sameting, samt medlemmer fra frivillige organisasjoner. Temaer som ble diskutert var: Åpne samfunn – den nåværende internasjonaliserings- / globaliseringsprosess, likestilling og sosial inkludering, – herunder om grunnleggende rettigheter som ytringsfrihet for lesbiske, homofile, bifile og transseksuelle i våre samfunn. Andre temaer som ble diskutert var utdanning og arbeidsmarked, studentutveksling, og ungdom, helse og livstil. Fra Stortinget deltok Lene Vågslid og Arild Stokkan Grande. Vågslid holdt innlegg om unge og rus, Stokkan Grande satt i redaksjonskomiteen for sluttdokumentet. Russland og Karelen er vertskap for det femte Forum for unge politikere i 2013. Norge arrangerte det andre forum for unge politikere i Kirkenes i 2010.

10. Det parlamentariske østersjøsamarbeidet

Formålet med det parlamentariske østersjøsamarbeidet er å fremme den parlamentariske dialogen i østersjøregionen, samt påvirke regjeringene i utviklingen av østersjøsamarbeidet. Den første parlamentariske østersjøkonferansen ble holdt i 1991. Til den årlige konferansen blir 11 nasjonale parlament, 11 regionale parlament og fem internasjonale organisasjoner, samt en rekke NGO-er, invitert.

For å forberede og følge opp den årlige konferansen er det etablert en fast parlamentarikerkomité, der de nordiske parlamentene er representert ved to representanter fra Nordisk Råd. I 2011–12 har stortingsrepresentant Torfinn Opheim vært medlem av komiteen som den ene av Nordisk Råds representanter.

Den 21. parlamentariske østersjøkonferansen ble avholdt i St. Petersburg 26.–28. august 2012. Fra Stortinget deltok Torfinn Opheim (A), Ingebjørg Godskesen (FrP) og Siri Meling (H). For Nordisk Råd deltok Per-Kristian Foss (H).

Hovedtemaene for konferansen var rapportering fra regjeringenes samarbeid i Østersjørådet, inkl. Den nordlige dimensjon og EUs strategi for Østersjøen, status for HELCOMs aksjonsplan, maritime spørsmål og trafficking. Til konferansen ble det også avgitt rapporter fra en arbeidsgruppe om grønn vekst og energieffektivitet. Stortinget er representert i arbeidsgruppen ved Siri Meling.

Konferansens sluttdokument er vedlagt.

11. Vest-Norden

Parlamentarisk samarbeid mellom Færøyene, Grønland og Island har røtter tilbake til 1985, men samarbeidet ble mer formalisert i 1997 da landene vedtok sin nåværende samarbeidsavtale og forretningsorden, og man endret navnet fra Vestnordisk samarbeidsforum til Vestnordisk Råd. Færøyenes Lagting, Islands Allting og Grønlands Landsting velger 6 representanter hver til Vestnordisk Råd, dvs. 18 medlemmer i alt.

Stortingets presidentskap besluttet høsten 2002 å etablere et tettere samarbeid med Vestnordisk Råd, og stortingsrepresentanter har siden deltatt på konferanser i regi av Vestnordisk Råd som observatører og

som gjester ved årsmøtene til Vestnordisk Råd. Ved årsmøtene har et medlem av presidentskapet deltatt. Ved temakonferansene har representanter fra relevante fagkomiteer deltatt.

Stortingsrepresentant Torfinn Opheim (A) deltok på rådets temakonferanse om Arktis på Grønland i mars 2012, mens visepresident Per-Kristian Foss deltok på årsmøtet 4.–6. september 2012 på Færøyene. Stortingsrepresentant og leder av Nordisk Råds delegasjon, Rigmor Andersen Eide (KrF), er utpekt av Nordisk Råds presidium til å være Nordisk Råds observatør i Vestnordisk Råd, og deltok også på årsmøtet.

Vedlegg 1**Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2011****Fremst. 1/2011¹*****Afgiftsnedsættelse for personalet i Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond (A -***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at vedtage en nedsættelse af afgiften på personalets lønninger med virkning fra 1. januar 2011 svarende til den skattesænkning, der er gennemført i forbindelse med den danske skattereform i 2010

Fremst. 2/2011²***Nedbringelse af kortrækkende taktiske våben samt udvikling mod en atomvåbenfri zone i Arktis (A 1508/presidiet)***

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Fremst. 3/2011³***Nordisk Forum for at styrke netværket om fred og konfliktløsning (A 1500/presidiet)***

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at afholde et nordiskt forum for at styrke netværket om «Norden sammen om fred og konfliktløsning» med deltagelse af eksisterende fredsinstitutter, organisationer og politikere

Fremst. 4/2011⁴***Nordisk samarbeid for å fremme FNs konferanse om bærekraftig utvikling i 2012 (Rio + 20) (A 1528/miljø)***

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å igangsette tiltak som fremmer Rio + 20-prosessen og avsetter midler til dette formål i budsjettet 2012

Rekommandationer som godkants av Nordiska Rådet under den 63:e sessionen***Rek. 5/2011***

NORDISK MINISTERRÅDS SAMLEDE BUDGET FOR 2012 (B272/PRESIDIET)

- at* inddrage Nordisk Råds prioriteringer, når de nye prioriterede indsatsområder fra 2013 skal fastlægges det kommende år Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,
- at* notere behovet for at oprette et nyt topforskningsinitiativ, der skal omhandle velfærd og helse
- at* der indenfor rammen for det nordiske forsknings- og innovationsområde, NORIA, (5-2060-2) afsættes 1,5 MDKK til udbygning af Nordic Academies
- at* Nordisk Råds synspunkter vedrørende informationskontorerne i Baltikum, herunder principper for finansieringen, vil indgå, når retningslinjerne/strategien for nabosamarbejdet skal revideres i 2012-2013
- at* Nordjobb (2-4120-2) tilføjes yderligere 200.000 DKK som en fast ordning
- at* teksten til budgetpost 4-4380-3 om Nordens Velfærds Center (NVC) udvides med følgende formål (understreget): «NVC's opgaver er at fremme udviklingen indenfor det velfærdspolitiske område i Norden og dets nærområder samt at bidrage til at udvikle den nordiske velfærdsmodel i et globalt perspektiv, herunder inkludering og mangfoldighed»
- at* det fremgår i den generelle del af budgettet, at Nordisk Ministerråd vil arbejde for de åbne demokratiske nordiske samfund, og de enkelte ministerråd vil se nærmere på, hvordan dette arbejde kan indarbejdes
- at* der under formandskabspuljen åbnes op for et lavere krav om egenfinansiering for konsumentprojekter end 50 %
- at* der øremærkes 0,2 MDKK til at gennemføre en konference i Nordisk Råds regi med temaet: «Hvordan sikres en effektiv nordisk konsumentpolitik, der bidrager til at sikre nordiske konsumenters rettigheder?» Formålet med konferencen er at afklare, hvordan nordisk konsumentpolitik bedst muligt udvikles, samt hvordan der bedst

^{1.} Vedtaget af Presidiet den 26. januar 2011

^{2.} Vedtaget af Presidiet den 31. marts 2011

^{3.} Vedtaget af Presidiet den 30. juni 2011

^{4.} Vedtaget af Presidiet den 30. juni 2011

arbejdes for at nordiske konsumentværdier implementeres i EU's konsumentpolitik

9. at bevillingen til Nordisk Energi Forskning (4-3220-3) forhøjes med 1 MDKK
10. at der sker en betinget øremærkning i budgettet, der sikrer Svanemærket (3-6720-4) et samlet totalbeløb på 3,5 MDKK, såfremt kortlægningen og den økonomiske analyse af miljømærket konkluderer, at mærket bør tilføres yderligere midler i den størrelsesorden 10. at der afsættes 0,2 MDKK af budgetposten «Arbejdsgrupper» (3-3311-2) til en omkostnings-nytte-analyse af et nordisk pantsystem at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en udredning om, hvordan eksisterende støtteordninger i landbruget kan udvikles med sigte på at fremme bæredygtig landbrugsproduktion og grøn vækst
11. at ministerrådet anvender 1 MDKK til «Kultur og kreativitet i skolen». Midlerne finansieres delvist gennem globaliseringsprojektet «En god oplæring for ungdom og voksne» (5-2070-1) og delvist gennem MR-Ks globaliseringsprojekt «Nordisk satsning på kulturinstitutioner og skoler»
12. at der bevilges 1,5 MDKK i 2012 til Nordisk Kulturfestival
13. at ministerrådet i dialog med Nordisk Råd udreder mulighederne for at udarbejde en strategi for Nordisk Kulturfestival for 2012-2015, der dels sikrer en årlig nordisk kulturfestival af høj kvalitet og fastsætter de nordiske hovedstæder som kulturmetropoler, dels bidrager til at brande nordisk kultur i og uden for Norden
14. at ministerrådet afsætter 0,2 MDKK til en nordisk markedsundersøgelse af interessen for etablering af en ny kulturkanal ArteNorden – enten som en TV- eller en netbaseret tjeneste
15. at øremærke 1,9 MDKK til en kommunikationsindsats og deltagelse i Göteborgs Bokmässa 2012 med temaet «Velfærd». Finansieringen kan ske med midler fra Kultur, Kommunikation, Norden i Fokus og Informationsaktiviteter samt eventuelt fra nogle af de nordiske institutioner

Rek. 6/2011

REVIDERET SAMARBEJDSPROGRAM FOR JUSTITISSEKTOREN (B269/MEDBORGER)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att genomföra Ministerrådsförslag för justitisektorn, B 269/medborgar, som det beskrivs i ministerrådsförslaget och under beaktande av de synpunkter som framförs i betänkandet

Rek. 7/2011

NYT ARKTISK SAMARBEJDSPROGRAM (B 273/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag B 273/presidiet over nyt arktisk samarbejdsprogram samt indarbejde Præsidiets bemærkninger som fremgår af denne betænkning

Rek. 8/2011

RETNINGSLINJER FOR SAMARBEJDET MED NORDENS NABOER I VEST (CANADA) (B 270/PRESIDIET)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre retningslinjer for samarbejdet med Nordens naboer i vest (Canada) som beskrevet i ministerrådsforslaget B 270/presidiet samt indarbejde Præsidiets synspunkter som fremgår af betænkningen

Rek. 9/2011

HVA KAN MOTVIRKE GHETTOFISERING I NORDISKE BOLIGOMRÅDER? (A 1543/VELFERD)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

- 1) å utvikle et integrasjonsbarometer i Norden
- 2) å oppfordre til økt deltakelse av kvinner og menn med annen etnisk bakgrunn enn nordisk i råd, utvalg, styrer, verv og organisasjoner i Norden
- 3) å sette ned en nordisk "task force" på ministernivå for å arbeide frem et ti-punkts handlingsprogram for hvordan de nordiske regjeringene i fellesskap vil skape et mer inkluderende samfunn i Norden
- 4) å utvikle en nordisk helseplan med fokus på sosiale forskjeller innen helseområdet, og komme med forslag om forebyggende tiltak med nordisk nytteverdi
- 5) å ta initiativ til en konferanse som analyserer sosiale støtte- og trygdeordningers effekt på deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv
- 6) å stimulere til økt samarbeid mellom privat og offentlig sektor for å få til en utvikling av sosialt partnerskap
- 7) å kartlegge den nordiske boligpolitikken med særlig fokus på konkrete tiltak for å fremme variert boligtilbud i sosialt utsatte områder
- 8) å i verksette tiltak for å sikre en positiv språkutvikling i god tid før skolestart
- 9) å arrangere en konferanse om Rinkeby skolens virkemidler og erfaringer med å skape en inkluderende skole for alle

- 10) å samle inn data fra de nordiske landene, Grønland, Åland og Færøyene om praksis for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkeskompetanse, og vurdere tiltak som kan styrke ordningen og gjøre den smidigere, uten at kvaliteten blir dårligere

Rek. 10/2011

EN FÆLLES NORDISK INDSATS MOD UNGDOMS-ARBEJDSLØSHED (A 1510/NÆRING)

Nordiska rådet rekommanderer Nordiska ministerrådet

att utarbeide en gjensam strategi för att möta ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna som fokuserar på tre huvudområden: utanförskap (konsekvenser för ungdomars möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden); utbildningsområdet (statens roll) samt tillväxt och företagande (möjligheter att skapa arbetsplatser) följa upp strategin med effektanalyser av gjorda insatser

Rek. 11/2011

UTVIKLING AV ET MÅL FOR BRUTTO NASJONAL LIVSKVALITET (A 1521/PRESIDIET)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at snarest initiere en felles nordisk utredning med sikte på å utvikle et mål for brutto nasjonal livskvalitet som et supplement til bruttonasjonalprodukt

Rek. 12/2011

ONE HEALTH – MULTIRESISTENS HOS MENNESKER OG DYR (A 1523/MEDBORGER)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at, i samarbeide med Nordisk Råd, afholde en nordisk ekspertkonference om One Health, der skal afdække problemernes omfang samt indeholde en høring med relevante aktører

at udarbejde en nordisk handleplan for One Health i Norden indeholdende politiske anbefalinger, samordning af viden og erfaringer om emnet for de nordiske lande og en plan for, hvordan Norden kan bidrage til at sætte spørgsmålet og nordiske løsningsmodeller på dagsordenen globalt

Rek. 13/2011

ONE HEALTH I DET DANSKE EU-ORDFÖRANDESKAPS-PROGRAMMET, 2012 (A 1523/MEDBORGER)

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks regering

att inkorporera de nordiska erfarenheterna kring One Health och antibiotikaresistens i det danska EU-

ordförandeskapsprogrammet under första halvåret 2012

Rek. 14/2011

NORDISK SAMARBEJDE OM RYGGMARGSSKADE (RMS) (A 1524/VELFERD)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å opprette en arbeidsgruppe av leger og forskere med spesialistkunnskap om ryggmargsskade med det formål å samle inn informasjon og utarbeide en rapport med oversikt over nordiske og annen forskning av behandlingsformer for ryggmargsskade og stille forslag om hvordan forskning og behandling av ryggmarksskade kan forbedres

å etablere en nordisk studie om arbeidsaktivitet for personer med ryggmargsskade som vil gi viktig kunnskap om muligheter og begrensninger i ordninger som er innført for å få personer med funksjonsbegrensninger inn i yrkesaktivitet

å styrke arbeidet med etableringen av et felles nordisk kvalitetsregister for ryggmargsskade (The Nordic Spinal Cord Injury Council)

Rek. 15/2011

REVIDERING AF PROGRAMMET «NY NORDISK MAD – INKLUDERING AF MAD TIL MANGE» (A 1529/VELFÆRD)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å implementere en strategi for Ny Nordisk Mat til Mange med henblik på sunn, velsmakende og miljøriktig mat, som er tilpasset behovet til mottakere i private og offentlige institusjoner som serverer mat til mange

å implementere i overnevnte strategi en plan for å redusere matavfall i sektoren

å fokusere på matens helbredende effekt hos pasienter på sykehus i overnevnte strategi

Rek. 16/2011

NORDISK SAMARBEJDE OM MADSPILD (A 1530/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å videreføre eksisterende og igangsette ytterligere tiltak for å undersøke og analysere årsaker og konsekvenser av matavfall

å utarbeide anbefalinger om hvordan matavfall kan reduseres og matrester utnyttes

å integrere arbeidet med matavfall i de relevante handlingsplaner og programmer under MR-Miljø, MR-NER og MR-FJLS, og samarbeide om disse

Rek. 17/2011

OMSTRUKTURERING AV NIKK TILL SAMARBETS-
ORGAN (B 275/MEDBORGER)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att omstrukturera Nordiska Institutet för Kunskap om K ön (NIKK) till ett samarbetsorgan med verkan från 1.1.2012 som beskrivet i ministerrådsförslag B 275/medborger

Rek. 18/2011

ØKT SJØFARTSSIKKERHET OG MILJØVERN I ARKTIS
(A 1539/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke det nordiske samarbeidet om havovervåkning i Arktis innenfor rammen av Nuuk-avtalen

å etablere, i henhold til Nuuk-avtalens intensjoner, en nordisk maritim innsatsenhet i Arktis bestående av elementer fra de nordiske landenes kystvakter og redningstjenester

å forbedre den nasjonale og den nordiske koordinering med hensyn til det pågående arbeid i IMO i forbindelse med Polar Code, så de nordiske land kan tale med en stemme

å stille tilsvarende krav i sin nasjonale regulering når det foreligger klarhet om innholdet i en kommende obligatorisk IMO Polar Code

å arbeide for et påbud om at større passasjerskip skal seile parvis i visse deler av de arktiske farvann, hvor dette vurderes å kunne øke sjøfartssikkerheten

å bruke de erfaringer de har med Københavnavtalen til å utvikle og få godkjent en bred internasjonal avtale for å bekjempe forurensing av de arktiske havområder

å utrede hvordan de nordiske land kan finansiere voksende utgifter knyttet til utbygning av overvåkning- og redningskapasitet i de arktiske havområder

Rek. 19/2011

NORDISK POLITIKK I ARBEIDET MED
KLIMAUTFORDRINGENE (A 1536/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å kartlegge ytterligere tiltak som kan begrense utslipp av kortlivede klimastoffer, som både kan gjennomføres i Norden, men også i andre land, og at det utvikles en nordisk handlingsplan for å fremme innsatsen på dette området, herunder også i u-land

å utrede forutsetningene for å etablere tett samarbeid mellom et begrenset antall land med ambisiøse mål om utslippsreduksjoner ("etablere en boble"), som inkluderer de nordiske land og er åpen for en bredere deltakelse

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

Rek. 20/2011

NORDISK POLITIKK I DET GLOBALE KLIMAARBEIDET
(A 1537/MILJØ)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å styrke finansministrenes rolle i klimaarbeidet i de enkelte land med konkrete tiltak

at de nordiske statsministre, utenriksministre og finansministre regelmessig setter klimaspørsmål på dagsorden i sine nordiske møter, og at en samlet nordisk posisjon brukes som grunnlag for å fremme klimaspørsmål i tilsvarende møter i andre internasjonale fora som EU, OECD, FN, osv.

å arbeide for å opprette et internasjonalt fond for å finansiere teknologiutvikling med risikovillig kapital, et fond som skal kunne tiltrekke kapital fra mange kilder, inklusive fra private investorer og filantropiske organisasjoner

å fremme informasjonsformidling om energi og klimaløsninger i u-land, som også inkluderer innsats for å redusere utslipp av sot

Rek. 21/2011

NORDISK INNSATS FOR Å LØSE KONFLIKTEN OM
MAKRELLFISKE (A 1540/MILJØ)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren

å styrke det vitenskaplige grunnlaget vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse

å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

Rek. 22/2011

UTVIKLINGEN AV DET NORDISKE EL-NETT OG
PRISFLUKTASJONER (A 1541/NÆRING)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å styrke den nordiske nettkapasiteten og det nordiske el-marked, samt arbeide for å knytte det nordiske el-nett til det europeiske el-nett

å understøtte utviklingen av et Nordsjønettverk, som knytter de respektive lands el-nett sammen med havmølleparker i Nordsjøen

å utvikle og gjennomføre tiltak som motvirker at prisene på el i Norden stiger meget kraftig som følge av kalde vintre, samt tiltak som gjør prisene på el mere gjennomsiktede for de nordiske forbrukere

Rek. 23/2011

ENERGIEFFEKTIVITET, FORNYBAR ENERGI OG ENERGIFORSKNING (A 1542/NÆRING)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å utvikle felles metoder til å måle utviklingen av energieffektivitet innenfor rammen av en felles handlingsplan, som setter ambisiøse og forpliktende mål om energieffektivitet og følger opp på hvordan målene oppnås

å utrede hvordan nordisk næringsliv i størst mulig grad kan utnytte de muligheter som skapes ved utbygningen av et Nordsjønettverk, og mer generelt, utviklingen av et pan-europeisk elektrisitetsnett

å styrke felles nordisk innsats innenfor forskning og innovasjon for økt energieffektivitet og økt bruk av fornybar energi, som adresserer et mangfold av mulige løsninger innenfor fornybar energi, som biogass, solenergi og bølgekraft, i tillegg til vindkraft

Rek. 24/2011

SAMMENLÆGNING AF KULTURKONTAKT NORD OG NORDENS INSTITUT I FINLAND (B 274/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gjennomføre ministerrådsforslag B 274/kultur om sammenlægning av Kulturkontakt Nord og Nordens institut i Finland som beskrevet i ministerrådsforslaget og under hensyntagen til de synspunkter som fremføres i denne betænkning

Rek. 25/2011

NESTE GENERASJON AV NORDPLUS (B 271/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at gjennomføre «Ministerrådsforslag om næste generation af Nordplus» samt indarbejde Kultur- og Uddannelsesudvalgets bemærkninger om, at ministerrådet i forbindelse med Nordplus programmet bør være med til at udbygge integration og samarbejde mellem uddannelse og erhvervsliv, for derved at skabe et fælles nordisk praktikmarked, der sikrer, at studerende i Norden får optimale støttemuligheder til mobilitet, udveksling samt praktik- og studieophold (se - A 1527/kultur). Videre bør programmet tilrettes således, at friluftaktiviteter i undervisningen for

børn og unge tilgodeses og understøttes i videst muligt omfang, når der uddeles midler

Rek. 26/2011

RÖRLIGHETEN I NORDEN (A 1527/KULTUR)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utarbeide en felles strategi for å gjøre mobiliteten lettere for alle unge som vil studere i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordplus for finansiell støtte til studerende som ønsker arbeidstrening i et annet nordisk land

å opprette et program i Nordjobb med tilbud om virksomhetspraksisplasser, boliger og fritidsprogram i de nordiske landene for nordiske studerende

å bygge ut informasjon om mulighetene for ulike typer av utdanninger foretakspraksisplasser i de nordiske landene

Rek. 27/2011

SAMARBEJDET MED NORDISK MINISTERRÅD (A 1538/PRÆSIDET)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at mødes med Nordisk Råd på politisk niveau fire gange årligt i tilknytning til samarbejdsministrenes planlagte møder

at ministerrådet senest fire måneder efter modtagelsen af rekommandationer fra Nordisk Råd, afgiver sit første syn på sagen med henblik på at opnå enighed mellem de to parter

at sørge for, at når der indtræffer uenighed ved behandling af politiske spørgsmål i forberedende embedsmandsorganer, skal uenigheden afgøres på det politiske niveau i ministerrådet

Rek. 28/2011

FLERTALSBESLUTNINGER I NORDISK MINISTERRÅD (A 1538/PRÆSIDET)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske landes regering,

at de i højere grad anvender sig af muligheden for at træffe politiske vedtagelser ved flertalsbeslutninger med mulighed for, at enkelte lande kan vælge at stå uden for samarbejdet (opting out)

Beslut om ikke at foretage sig yderligere

1. Medlemsforslag om utbyggnad av den nordiska triangeln, A 1490/näring
2. Medlemsforslag om å styrke den felles innsatsen for å bygge ut jernbane og togtilbud mellom de nordiske land, A 1501/näring
3. Medlemsforslag om att bevara och stärka Nor-

disk Alkohol- och Narkotikatidskrift (NAT), A 1525/välfärd

Interne beslut

A 1533/presidiet

Retningslinjer for Nordisk Råds samarbejde 2012-2015 med Statsduma og Føderationsråd i Rusland samt med regionale parlamenter i Nordvestrusland

Vedlegg 2

Rekommandasjoner og interne beslutninger vedtatt på temasesjonen 23. marts 2012

Rek. 1/2012

Nordisk velferdspolitik i en globalisert verden (A 1511/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en oversigt over eksisterende programmer og aktiviteter der sigter på at møde de demografiske udfordringer, som de nordiske velfærdsstater står overfor

at koblingen af sundhed og vækst, herunder fremme og eksport af velfærdsteknologi, bliver et prioriteret fokusområde for Topforskningsinitiativ II

at fremme ældremobiliteten i Norden gennem øget frit-valgs-ordninger med hensyn til sundhed, omsorg og pleje såvel indenfor som mellem de nordiske lande

at øge samarbejdet med hensyn til behandling af sjældne diagnoser, højspecialiseret behandling, koordinering af transplantationstjenester samt ambulancetjenester i grænselandet

Rek. 2/2012

Iværksættelse af et program og handlingsplan som svar på Nordens velferdsudfordringer (A 1511/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at iværksette et program som gennem forskning, udveksling av gode eksempler og andre erfaringer, samarbeid med innbyggerne og relevante fagmiljøer, kan bidra til å gi svar på Nordens velferdsutfordringer

at programmet leder til en felles handlingsplan fra de nordiske regeringene, slik at Norden som region står sterkt overfor de utfordringene som globaliseringen fører med seg

A 1535/presidiet

En EU-strategi for Nordisk Råd: En nordisk stemme i EU

A 1538/presidiet

Nye arbejdsformer i Nordisk Råd

at sikring af lighedsprincippet og universelle ordninger i sundheds- og omsorgssektoren er afgørende for en fortsat udvikling af de nordiske velfærdssamfund i en positiv retning med en sund samfundsøkonomi

at trepartssamarbejdet mellem staten og arbejdsmarkedets parter er unik for Norden. Det bidrager til et lavt konfliktniveau i arbejdslivet, hvilket er en betydelig konkurrencefordel for de nordiske lande, som det derfor skal værnes om. Der bør dog tages en diskussion i det nordiske samarbejde om, hvordan dette samarbejde kan videreudvikles så Norden bedst muligt kan møde globaliseringens udfordringer

at integration af nye borgere er vigtig for at sikre velfærden i Norden. Erfaringerne fra de nordiske lande om vellykket integration skal anvendes på tværs af grænserne, ligesom udfordringer for integration i de nordiske lande skal identificeres med henblik på at finde løsninger

Rek. 3/2012

Fælles nordisk arktisk strategi(A 1550/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at udarbejde en fælles strategi for nordisk samarbejde om dearktiske udfordringer under hensyntagen til synspunkterne i betænkningen

Rek. 4/2012

Finansiering af redningskapacitet i Arktis (A 1549/presidiet)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at de nordiske finansministre (MR-FINANS) nedsætter en arbejdsgruppe for at undersøge mulighederne for en fælles systematisk løsning for finansieringen af udgifter til overvågning, eftersøg-

ning og redning i Arktis som følge af Arktisk Råds aftale om samarbejde om overvågning og redning i Arktis

at en af de muligheder som arbejdsgruppen undersøger, er en koordineret afgift på krydstogtskibe i Norden og brugen af indtægter af den for finansiering af eftersøgning og redning i Arktis

at de nordiske finansministre redegør for arbejdsgruppens konklusioner til Nordisk Råds session i Helsingfors 2012

Rek. 5/2012

Miljøvern og olje- og gassutvinning i de arktiske områder (A 1552/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer,

å ta initiativ til tettere arktisk samarbeid om kapasitet og infrastruktur til å rydde

opp etter et oljeutslipp, og arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater om opprensning av oljeutslipp

å arbeide for et tett arktisk samarbeid for utviklingen av nye og sikrere teknologier til bruk for off-shore olje- og gassutvinningen i Arktis

å arbeide for en juridisk bindende avtale mellom alle de arktiske stater, som sikrer anvendelsen av best tilgjengelig teknologi og prosesser i off-shore olje- og gassutvinningen, som bygger på prinsippene om bærekraftig utvikling

Rek. 6/2012

Seminar om miljømessige utfordringer i de arktiske områder (A 1552/miljø)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arrangere et seminar i samarbeid med Nordisk råd med representanter for oljeindustrien, tilsynsmyndighetene, lokale samfunn, miljøvernorganisasjoner, etc. om de miljømessige utfordringer som olje- og gassutvinning i arktiske områder medfører

Rek. 7/2012

Nordisk råds samarbeid med Arktisk råd (A 1556/velferd)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

å arbeide for at FNs 10 prinsipper i Global Compact blir en naturlig del av næringslivets samfunnsansvar og profil i Arktis, og støtte opp om arbeidet i Arktisk Råd om utviklingen av prinsipper for Cooperative Social Responsibility (CSR) i Arktis

Rek. 8/2012

Utarbeidelse av en tiltaksplan for håndteringen av fremtidige utfordringer i Arktis (A 1556/velferd)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer samt Færøylene, Grønland og Åland,

å styrke og utvikle det nordiske samarbeidet i Arktisk råd

å utarbeide en tiltaksplan i samarbeid med relevante aktører i det arktiske arbeidet om hvordan håndtere fremtidige utfordringer i forhold til; Arktisk strategiske beliggenhet, klimaforandringer, helse og andre faktorer, som påvirker arktisk lokalsamfunn, i tråd med oppfordringene fra NUUK- erklæringen 12. mai 2011

Rek. 9/2012

Urfolkens rettigheter i Arktis (A 1554/medborger)

Nordiska rådet rekommenderar de danska, norska, finska och svenska regeringarna,

att sörja för att urfolkens rättigheter inte kränks när regionens naturresurser blir utvunna, bland annat genom att implementera FNs vägledande principer för näringsliv och mänskliga rättigheter samt OECDs riktlinjer för multinationella företag

Rek. 10/2012

Färdigförhandling av samekonventionen (A 1554/medborger)

Nordiska rådet rekommenderar de finska, norska och svenska regeringarna,

att aktivt arbeta för att den Nordiska samekonventionen färdigförhandlas inom den angivna tidsramen

Rek. 11/2012

Sprog og uddannelse i Arktis (A 1557/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at de sprog - grønlandsk i Grønland og samisk i Finland, Norge og Sverige - som den oprindelige befolkning i den nordiske del af Arktis bruger, og som i «Deklaration om nordisk sprogpolitik» (Sprogdeklarationen) er nævnt som Nordens samfunds bærende sprog, i årene 2013-2018 følges op i henhold til Sprogdeklarationens hensigter/intentioner og under hensyntagen til de i betænkningen udtrykte synspunkter

at arbejdet "Assessing, Monitoring, and Promoting Arctic Indigenous Languages" under Arktisk Råd følges og koordineres med de nordiske initiativer, og at det vurderes om, og eventuelt på, hvilken måde de nordiske lande kan iværksætte tiltag, som

både understøtter Sprogdeklarationen og eventuelle anbefalinger fra Arktisk Råd

Rek. 12/2012

Infrastruktur för forskning och forskarnätverk i Arktis(A 1555/näring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet,

att initiera en handlingsplan för ett utökat nordiskt forskningsinfrastruktursamarbete

att stimulera tvärsektoriella/vetenskapliga nätverk för forskning och forskarutbildning som inkluderar USA, Kanada, Ryssland och EU

Beslutningar truffet efter fremstilling i Præsidiets Fremst. 13/2012

ÅRLIG EU-REDEGØRELSE(A 1544/PRÆSIDIET)

Nordisk Rådet rekommenderar Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en årlig EU-redegørelse om EU relaterede aktiviteter

Vedlegg 3

Finlands formannskapsprogram for 2011

Med gemensamma krafter mot gränshindren

De nordiska statsministrarna lanserade under sitt möte i Punkaharju år 2007 det s.k. globaliseringsinitiativet, som genomgående mottagits positivt och som under de senaste åren har resulterat i en rad olika samprojekt. I sammanhanget behandlades helt logiskt frågan om medborgarnas rörelsefrihet, och just denna fråga ansågs höra till de primära ärendena.

Frågorna om s.k. gränshinder har efter hand blivit en allt viktigare del av det nordiska samarbetet. Regeringarnas Gränshindersforum, som fick förnyat mandat för ett år sedan, har lagt ned mycket arbete på försöken att lösa de otaliga problem som hör samman med de små och stora divergenserna i den nordiska lagstiftningen. Ur finsk synvinkel är det akuta problemet sjukförsäkringarna.

Ett allt större antal finländare som arbetat i Sverige eller Norge och som söker sjukpension beviljas inte en motsvarande pension i Sverige eller Norge utan de beordras söka sig till arbetsmarknadsrehabilitering i Sverige eller Norge. Resultatet är att utkomsten blir ofta beroende av socialbidragen.

Enligt pensionsföretagen är redan över 70 procent av fallen motstridiga. Finland borde sträva till att uppnå ett bilateralt avtal med Sverige. Senare kan lösningen utvidgas till att beröra hela Norden.

Det står fullständigt klart att det alltid kommer att finnas gränshinder av olika slag. De uppstår helt enkelt som en följd av att det finns fem eller åtta demokratier, alla med egen nationell, demokratisk lagstiftning. Vi kan inte förutsätta att alla beslut av de fem eller åtta parlamenten är likadana. Det behöver

dock inte hindra oss från att med alla medel eftersträva att våra invånare inte så att säga hamnar mellan två stolar, något som i dagens läge förekommer alldeles för ofta.

Vad kan vi göra?

- Parlamentarikerna och framför allt ledamöterna i Nordiska rådet måste konstant stödja och hålla ett öga på utvecklingen. De bör se till att ministerierna och lagberedningen i deras respektive länder tar hänsyn till grannländernas lagstiftning samt att tjänstemännen ges möjligheter att ta fram kreativa lösningar.

- Under Rådets möten behövs konkretare och tydligare rapportering, helst i form av sammanställningar i tabellform av alla problem: vad som gjorts, vilket land som gjort vad och – ifall åtgärder inte vidtagits – orsakerna till detta.

- Det behövs nya rutiner i förvaltningen. Det förutsätter för sin del att tjänstemännen får tydliga politiska signaler.

- I alla länder bör det bli en vana att det i anslutning till implementeringen av EU-direktiv företas en utredning av huruvida de leder till nya gränshinder, och i så fall hur de ska elimineras. Det går bara inte längre att förklara för medborgarna att de i ett land klassas som icke arbetsföra invalider medan de i ett annat land måste genomgå arbetsmarknadsrehabilitering för att få pensioneras.

Försvar för välfärden

Den aktuella turbulensen i världsekonomin, med ursprung i den finansiella krisen år 2008, samt de akuta europeiska skuldproblemen där också vi är inblandade, har gett upphov till oroväckande motsättningar mellan söder och norr i Europa, i Europeiska unionen och gruppen av euroländer.

I norr har regler och bestämmelser alltid tolkats striktare, och vårt rättsstatstänkande har länge inarbetats. Därför är det ingen överraskning att Tyskland,

Nederländerna och Finland av euroländerna har gått i ledningen för strävandena att få till stånd stramare ekonomipolitik och kraftfulla åtgärder för att lyfta Europa ur dess kris.

Vi i Norden har redan länge brukat berömma oss själva för alla de undersökningar och mätningar som har visat de nordiska ländernas goda framgångar.

Oavsett om det gäller bruket av datateknik, bristen på korruption, livskvalitet eller miljömedvetenhet, så ligger Norden alltid i tätklungan, ofta bland tioi-topp på världsnivå. Detsamma gäller förstås också konkurrenskraften. Det här är särskilt viktigt för de fem små nordiska länderna, där välståndet till väsentliga delar baseras på fri handel och där framgångarna i hög grad beror på export av avancerade produkter.

I de nordiska länderna råder konsensus om vår nordiska välfärdsmodell. Det finns inga politiska eller övriga krafter som ifrågasätter våra grundprinciper, som bl.a. går ut på att det är samhällets skyldighet att ge invånarna möjligheter till god utbildning, hyggligt boende, tryggad pension och fungerande omsorger. Men det räcker inte med rättvist fördelad välfärd och social trygghet.

Vi måste komma ihåg att den nordiska modellen också innefattar den frihet som ett starkt samhälle garanterar oss.

En oskiljaktig del av den nordiska välfärdsstrategin är tänkesättet att ett fritt demokratiskt samhälle bara kan förverkligas om medborgarna slipper uppleva hotet av ekonomisk osäkerhet och inte behöver frukta förlust av sin utkomst.

I Norden har vi inte byggt upp vårt starka samhälle enbart och uttryckligen för välfärdens skull, utan även för att ett starkt samhälle ger människorna mod att ge sig in på nya saker, våga byta jobb och boplatser, utveckla och utnyttja ny teknologi.

Vi måste minnas att tillväxt och ekonomisk utveckling är vår nordiska modell och en grundförutsättning för vårt välstånd, men också att detta välstånd är en av betingelserna för vår ekonomiska tillväxt. Den allmänt omfattade välfärdspolitiken minskar ojämlikheten i samhället och stärker gemenskapen.

Bra skolor, effektiv hälso- och sjukvård samt bra dagvård bereder också de resurser som näringslivet behöver. Ett väl fungerande nordiskt välfärdssystem baseras på fungerande och livskraftig ekonomi.

Utmaningar för välfärdsmodellen

- Hur skall man möta effektivitetskravet och tillräcklighetskravet?

Kan sjukvård jämföras med marknadsföring? Leder en sjukvård som byggs upp enligt marknadsföringsprinciper till att försäkringsbolagen får dominerande makt? Vilka instanser tar hand om vaccine-

ringar och hälsorådgivning om vi frångår den nordiska modellen?

- De ständigt ökande pensionskostnaderna. De lägre pensionernas nivå, helhetskostnaderna och utvecklingen av beskattningen. Den enskilda medborgarens ansvar för pensionsförsäkringarna.

- Befolkningens tilltagande livslängd.

Åtgärder under ordförandeskapsåret

Under ekonomiskt oroliga tider bör de nordiska länderna tillsammans ta vara på sitt välstånd och välfärdsmodellen; den behöver raffinerats med omfattande samarbete och genom att vi lär av varandra. Vi bör inse att vi besitter ett verkligt bra varumärke, ett «brand», och att vi genom att samarbeta bör kunna prestera exempel, «best practices», som kan vara exportartiklar av allra ädlaste märke.

- Seminarium om exporten av våra varumärken («brands»)
- Seminarium om pensionerna
- Seminarium om hälso- och sjukvården

Transport og logistik- centrala frågor för Norden i arktis

Det arktiska området är under stark omvandling. Klimatförändringarna, den smältande isen och naturrikedomarna gör att en helt ny bild av området nu träder fram. Nya farleder i de nordliga vattnen utforskas aktivt och naturresurserna blir allt mera tillgängliga. Nya gruvor öppnas och olje- och gasfyndigheter utvecklas. Turismens betydelse ökar.

Politiskt håller Arktis på att bli en allt viktigare region. Alla nordiska stater har under de senaste åren utformat arktiska strategier. Omvärlden visar också ett allt större intresse för utvecklingen i området. Norden har haft en viktig roll i denna politiska utveckling.

Det första arktiska miljöministermötet hölls i Rovaniemi 1991, och samma år inleddes också diskussionerna om en mera heltäckande organisation för hela det arktiska samarbetet. Arktiska rådet upprättades 1996 och har efter hand utvecklats till ett viktigt forum för samarbetet i området. De nordiska länderna, fem av åtta medlemmar, har en stark roll i Arktiska rådet. Det är viktigt att vi tillsammans fortsätter att aktivt backa upp rådet som den primära organisationen för arktiskt samarbete.

Förändringarna i Arktis innebär stora möjligheter. Våra länder ska vara centrala aktörer i det framtida samarbetet. Vi ska bidra till en bärkraftig ekonomisk utveckling som gynnar våra länder i sin helhet, och beaktar den lokala befolkningens intressen.

Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram, som sätter befolkningen i centrum, utgör en god grund för arbetet. I programmet ingår också

åtgärder för att underlätta anpassningen till klimatförändringarna, och för att uppmärksamma ursprungsbefolkningens behov.

För att klara framtidens utmaningar måste vi satsa på utbildning, forskning, teknologi och produktutveckling, och stärka den kompetens vi redan har i våra respektive länder. Ett starkt område för Finland är till exempel vintersjöfart och skeppsbyggnad. Finland har också specialkunnande när det gäller turismen i området.

Ett problem i våra nordliga områden är traditionellt kommunikationerna och transportförbindelserna över gränserna. Ett uppsving i det ekonomiska samarbetet ställer nya krav på goda transportleder.

Fungerande och effektiva transporter ger också Norden en stark position när det globala transportmönstret förändras.

Inom den Nordliga Dimensionens politik (ND) har ett nytt partnerskap för transport och logistik etablerats.

Sekretariatet för detta samarbete finns i Helsingfors.

ND transport- och logistiksamarbetet kan tillsammans med insatser inom såväl Barentssamarbetet som Arktiska rådet och i kombination med Nordiska rådets och ministerrådets eget arbete ge betydelsefulla synergieffekter och konkreta resultat.

Det finska ordförandeskapet vill verka för att under det kommande året stärka de nordiska ländernas position särskilt inom denna del av det arktiska samarbetet.

Målet är att främja den ekonomiska utvecklingen i området på ett sätt som är ekologiskt hållbart. Under 2012 vill vi verka för att Nordiska rådet ordnar en konferens på hög nivå om transport och logistikfrågor i Barentsområdet, och att konferensen hålls i norra Finland, i gränsområdet mot Norge och Sverige.

Vedlegg 4

4th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries, Stockholm, 18-20 April 2012

RESOLUTION

We, the participants of the 4th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries¹, met in Stockholm, Sweden, 18-20 April 2012, in order to discuss issues of open societies and new developments, student exchanges and healthy life-styles in Northwest Russia and the Nordic Countries,

Referring to the resolutions of the First, Second and Third International Forums for young politicians of the Northwest Russia and Nordic countries, which were held in Murmansk (Russian Federation) 27 March, 2009, in Kirkenes (Norway) 23 March, 2010 and in Arkhangelsk 22-23 March 2011, we are:

Acknowledging and respecting international standards in the sphere of youth politics;

Being aware of the fundamental principles and mutual interests in the sphere of building-up principally new youth generation;

And we appeal to the representatives of Russia and Nordic countries to draw the attention to the resolution of problems of the international youth cooperation;

Regarding open societies and new developments we:

Recognize that the principle of equality and non-discrimination apply to all people at all times, as expressed in the European Convention on Human rights, article 14. No-one shall be discriminated against on any ground by any public authority;

Recognize indigenous societies and national minority societies' rights to maintaining their culture, language, and community, independent of States' politics, urging the states to do the same;

Recognize our responsibility to protect our citizens' fundamental human rights in our home countries;

Acknowledge, in that respect, that the principle of equality and non-discrimination, be it on grounds of race, ethnicity, religious belief, gender or sexual orientation, is a fundamental element in the protection of human rights;

Underline that freedom of opinion and freedom of expression is not only a fundamental human right according to the Universal Declaration of Human Rights, article 19; it is also essential in enabling participation in decision-making;

¹. Young representatives of Regions of Arkhangelsk, Leningrad, Murmansk, Saint Petersburg, and Karelian Republic, Nenets Autonomous District, representatives of National Assembly of Young Elected Representatives in Russia, representatives of Parliaments of Denmark, Norway, Sweden, representatives of County of Troms (Norway), Sami Parliaments in Finland, Norway and Sweden, the Nordic Council, the Nordic Youth Council, Youth Organizations in Finland and Sweden.

democracy to work and to promote public participa-

Recalling Recommendation No. R (2000)7 of the Committee of Ministers' of the Council of Europe on the right of journalists not to disclose their sources of information, the Forum reaffirms that the protection of journalists' sources of information is a basic condition for both the full exercise of journalistic work and the right of the public to be informed on matters of public concern, as expressed by the European Court of Human Rights in its case law under Article 10 of the Convention.

Regarding student exchanges we:

Urge that education should not be dependent on states and borders. Equal rights to education ought to be a reality in Russia and all Nordic countries, independent of state borders;

Recommend an increase in the possibilities of granting visas to students, teachers and researchers for an effective exchange of ideas and knowledge;

Encourage student exchanges agreements between Nordic countries and Russia, through exchange programmes, bilateral agreements and various exchange networks;

Recommend that the synergies between the different education, research and cultural programmes in the region be actively encouraged; recommends to this end the development of distance learning programmes that open the door to closer cooperation;

Take the view that there is an existing need of additional financial resources in order to establish exchange programmes for students; of the providing of mechanisms to assure the quality and comparability of higher education; and also the supporting of cooperation between institutions of higher education;

Underline the need to address the issue of youth unemployment.

Regarding healthy life-styles we:

Underline the responsibility for all institutions of education at all levels to include physical training in the education and to mediate the importance of a healthy lifestyle to their students;

Emphasize the importance of raising drug awareness, supporting drug awareness and prevention programs/initiatives in our respective countries, promoting the benefits of healthy lifestyle choices and making resources available, and realize that, while alcohol misuse can present health risks and cause careless behavior in all age groups, it is even more dangerous for young people;

Encourage parliamentarians to make use of existing partnerships such as The Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being to achieve improvement regarding the health situation, specifically regarding the use of alcohol and other drugs, by working closely with governments, civil society, local communities, multilateral organizations, global funds and foundations, the media, and the private sector.

In addition we:

Encourage National Parliaments to appoint young politicians from respective regions to relevant parliamentary conferences;

Appeal to the parliamentarians to transfer this resolution to the "round table" session between Nordic and Russian parliamentarians, to be held in Helsinki, Finland, 15-16 May 2012;

Welcome the kind invitation of the Parliament of the Karelian Republic to host the 5th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries.

Vedlegg 5

Final Statement of the Round Table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference, Helsinki, 14 – 15 May 2012

We, parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation, Nordic Council and BSPC, welcome the mutually beneficial cooperation of parliamentarians of the Russian Federation with the Nordic Council and Baltic Sea Parliamentary Conference (hereinafter - BSPC),

Discussing the development of a dialogue between Russia, Nordic Council and BSPC on environmentally friendly energy production and environment control, energy sources, energy efficiency and green techno-

Welcome the continuation and resource allocation to concrete projects under the Northern Dimension Environmental Partnership and the Northern Dimension partnership on Transport and Logistics

Express support to the HELCOM Baltic Sea Action Plan

Note the importance of new technologies in order to preserve and protect the environment - intensifying efforts to promote the development of renewable logies

Call for intensified international cooperation in improving the safety-related problems of organized crime, trafficking of people, economies and addressing climate changes,

Expanding joint cooperation in social development including health, social welfare, culture and education,

Take into account conclusions of the meetings in Khanty-Manyisk in 2009, Bergen in 2010 and Murmansk 2011, which was attended by parliamentarians of the Russian Federation and the Nordic Council, gathered to discuss the efficient use of energy resources in the field of environmental protection, the use of renewable and non-renewable energy, climate changes and environmental impacts,

Note the importance of cooperation at various stages of multilateral partnership in northern Europe, such as the Arctic Council, the Barents Euro-Arctic Council, the Northern Dimension Parliamentary Forum and the BSPC,

Confirm the importance of direct contacts and dialogue between the Nordic Council and the Parlia-

mentary Association of the North-West Russia (PANWR),

Note the importance of the Parliamentary Exchange Programme between Russia and the Nordic Council, as well as the successful holding of the 4th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries, which was held in Stockholm, Sweden, 18–20 April 2012, and welcome the decision to hold the Fifth Forum in the Karelian Republic in the Russian Federation in 2013,

Note the resolution of the 4th International Forum for Young Politicians of Northwest Russia and the Nordic Countries, that discussed issues of open societies and new developments, student exchanges and healthy life-styles in Northwest Russia and the Nordic Countries,

Welcome the invitation from the Russian Federation to hold the next round table of parliamentarians of the Federal Assembly of the Russian Federation with the Nordic Council and the Baltic Sea Parliamentary Conference in 2013 (Time and place of the meeting will be determined later).

Vedlegg 6

Conference Resolution

Adopted by the 21st Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected legislators from the Baltic Sea States¹, assembling in St Petersburg, Russian Federation, 26-28 August 2012,

discussing co-operation in the Baltic Sea Region, environmental health and energy cooperation, a safe and healthy Baltic Sea, and health, social welfare and economic development,

- A. stressing that parliamentary cooperation in the Baltic Sea Region (BSR) contributes to democratic, transparent and inclusive political processes, as well as to practical and positive results in people's everyday life;
- B. commending the close, pragmatic and productive interaction between the Council of the Baltic Sea

States (CBSS) and BSPC, including a far-reaching synchronization of political priorities and a continuous exchange at all levels;

- C. appreciate the organization of a first Youth Parliament called «Baltic Sea Youth Session» in Berlin in April 2012 within the framework of the German CBSS Presidency; encourage the following CBSS Presidencies to continue with the organization of those Baltic Sea Youth Sessions and to support a participation of five delegates of this Youth Parliament in the annual BSPC Conferences to include young people into the parliamentary discussion about the future of the Baltic Sea Region,

call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU, as well as other organizations, civil society, private sector, communities and NGOs,

Regarding Co-operation in the Baltic Sea Region,

1. to promote interaction and cooperation in the implementation of the North-West Russia Socio-Economic Development Strategy by the Russian Federation and other overall policies of the Baltic Sea Region, such as the EU Strategy for the Baltic Sea Region and the Northern Dimension

¹. Parliaments of Free Hanseatic City of Bremen, Denmark, Finland, Federal Republic of Germany, Free and Hanseatic City of Hamburg, Republic of Karelia, Latvia, Leningrad, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland Islands, Baltic Assembly, European Parliament, Nordic Council.

2. to provide continued support to the Northern Dimension policy and its further diversification into new operational branches in order to involve all stakeholders in the Region on an equal footing and to ensure access to EU projects for all relevant stakeholders where appropriate;
3. to provide stable and long-term resources to CBSS, and to continue to support an ongoing dialogue with BSPC on political priorities as well as operational activities;
4. to provide in due course resources for the full implementation of the SEBA project (Modernization Partnership for the South Eastern Baltic Area), aiming at enhancing cooperation in fields such sustainable development, tourism, public-private partnerships and youth;
5. to encourage a deliberate division of labour between stakeholders in the Region, aiming at strengthening their comparative advantages, synchronizing their priorities, and complementing each other's competencies; cooperative initiatives such as the «Maritime Joint Event» in 2011 and 2012 should be promoted as a role model for other subject areas;
6. to promote and protect tolerance, mutual respect and freedom of expression, and to strengthen the human rights throughout the entire Baltic Sea Region and its neighbourhood;
7. to continue efforts towards a gradual elimination of obstacles for the movement of persons in the Region in accordance with outcomes of the EU-Russia cooperation in the framework of a visa dialogue, and to pursue the efforts for a gradual phasing out of the visa regime between the EU and Russia, while facilitating as much and as quick as possible visa facilitation for instance for academics, students, researchers, sportsmen, trainees and youth;

Regarding Environmental Health, Energy Cooperation and Energy-Efficient Economy,

8. to ratify, for those states that have not already done so, the Espoo Convention (the EU Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context);
9. to ratify, for those states that have not already done so, the Convention on Ballast waters (International Convention for the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments of 2004);
10. to fulfill all commitments under the HELCOM Baltic Sea Action Plan, adopted by the Governments of the Baltic Sea Region in Krakow in 2007, aimed at restoring a good environmental status of the Baltic Sea by 2021; to further raising the level of ambition at the HELCOM ministerial

meeting in fall 2013 for reducing the outlet of phosphorous and nitrates into the Baltic Sea; and to carry out active efforts to coordinate activities with OSPAR in regard of promoting initiatives to decrease waste from vessels in the Baltic Sea and in the North-West Atlantic Ocean and the English Channel;

11. within the framework of improving health and rehabilitating the ecosystem of the Baltic Sea, to carry out work aimed at removing the sewage waste pollution sources in the drainage basin of the Baltic Sea, including the modernization of sewage systems and municipal sewage treatment facilities;
12. to contribute to the introduction of best agricultural practices and technologies in animal waste conversion and poultry farming;
13. to promote the decrease of influx of biogenic substances into the Baltic Sea by means of introducing best agricultural practices and technologies to manage waste from animal farming, including poultry farming, and by gradually decreasing use of polyphosphates in synthetic detergents.
14. to promote better health and rehabilitation of the Baltic Sea ecosystem by improving recycling, creating new landfills for municipal and industrial waste with consequent reclamation of land, and by removing obsolete pesticide storages;
15. to welcome work within the trilateral Project of the Year of the Gulf of Finland, aimed at implementation of a set of measures to improve environmental health of the Baltic Sea, namely through research and environmental protection efforts that promote better environmental status of the Baltic Sea ecosystem;
16. to make sustained efforts to promote and develop green growth, energy efficiency and renewable energy, and to adopt nationally adapted binding targets for energy efficiency;
17. to work actively within the IMO to improve the technical requirements, adopted earlier, in respect of the energy efficiency of new sea vessels and development of globally binding technical and/or operational regulations in order to decrease emissions of greenhouse gases from the existing vessels;
18. to support BASREC (Baltic Sea Region Energy Cooperation) and implement the commitments for 2012-2015 made by the BASREC Ministerial Meeting 14-15 May 2012, in order to develop sustainable energy systems in the region and to integrate energy markets and energy infrastructure;
19. to lessen the dependence on fossilized fuel by exploring renewable energy sources;
20. to promote education, research and development

on green growth and energy efficiency, and to take action to disseminate information, exchange best practices and raise awareness of both environmental and economic gains and ways of saving energy;

21. to support activities of the CBSS Expert Group on Sustainable Development – Baltic 21, focused on four strategic areas: climate change, sustainable consumption and production, innovation and education for sustainable development, sustainable urban and rural development;
22. to provide political incentives and innovative financial schemes to initiate pilot projects and investments in energy efficiency measures;
23. to promote green public procurement (GPP) at all levels of public administration, ensuring that GPP standards provide a level playing field for businesses and do not lead to competitive disadvantages for small and medium-sized enterprises;

Regarding Integrated Maritime Policy,

24. to expand information exchange, joint planning and dissemination of best practices between maritime authorities in order to manage the growing vessel traffic in the Baltic Sea;
25. to develop real-time maritime surveillance information and e-navigation technologies in order to improve vessel traffic management and augment the joint preparedness against accidents;
26. to strengthen the competitiveness of clean shipping in the Baltic Sea Region by using appropriate targeted incentives;
27. to promote research and innovation in order to develop competencies in the areas of shipping safety, energy efficiency, emission reductions, alternative propulsion technologies and renewable energies in order to strengthen the competitiveness of the Baltic Sea Region in the global competition;
28. to carry on further actions aiming at developing a joint macro-regional prevention and preparedness approach towards major hazards and emergencies at sea and on land, and to promote research and to develop technologies aimed at oil spills response in ice conditions, as well as in bad weather and visibility conditions
29. to strengthen the cooperation with the shipping companies to further prevent and minimize the risk of accidents and groundings;
30. to support the implementation of the tripartite project «The Gulf of Finland Year 2014», with the purpose of consolidating joint research and conservation efforts of Finland, Estonia and Russia in order to strengthen the maritime ecosystems of the Baltic Sea;
31. to support the build-up of a more integrated

marine and maritime knowledge network (environment, fisheries, regional planning, shipping etc.);

32. to promote artisanal fishery and to enhance the opportunities for investing in environmentally friendly kinds of marine tourism;
33. to draft joint objectives in maritime spatial planning policy (taking the VASAB guidelines into account);
34. to promote the development and strengthening cross-border cooperation of the Baltic Sea region in order to counter cross-border crime and security threats at sea;

Regarding Health, Labour Market and Economic Development,

35. to raise the profile of health and social well-being on the regional cooperation agenda; to support the Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Well-being, in order to pursue persistent efforts for improving health and social well-being taking into account ageing society, high burden of non-communicable diseases and antimicrobial resistance;
36. to take the resources of the elderly population into consideration, to allow them to stay on the labour market, and make use of their abilities in general;
37. to develop a medium- to long-term strategy equipped with powerful measures to tackle youth unemployment, and to ensure that existing programmes with this aim are better coordinated; the aim should be to offer each young person a job, an apprenticeship, additional continuing education or a combination of employment and vocational training after a maximum of four months of unemployment. Working life must not begin with a longer period of unemployment;
38. to encourage an intensified cooperation between schools and businesses at local level, in order to develop initiatives for facilitating the transition from school to working life for young people;
39. to further develop measures to foster education, vocational training, skills development and life-long learning, with the aim of meeting the demand for skilled workers and creating new employment opportunities, and in this respect intensify the use of the concept of dual education, and launch initiatives to improve the prospects of long-term employment to unqualified and unemployed young people;
40. to work towards mutual recognition of vocational training in the Baltic Sea Region countries, and to develop the quality of vocational training in the region according to best practices, research results and society's future needs;

41. to reduce as far as possible obstacles to the mobility of labour and enterprises by actively supporting cooperation between the border regions and between the existing cross border information centers;
42. to support and encourage the Baltic Sea Labour Forum (BSLF) as a platform for exchange of experience and communication between the key labour market actors in the BSR, including helping the BSLF in promoting social dialogue, tripartite structures and cooperation as crucial elements of sustainable economic growth and social development;
43. to promote cooperation on modernization and innovation with a focus on cluster growth and, in the long term, on the establishment of regional partnerships particularly on environment and sustainable development;
44. to create a public-private partnership (PPP) network aimed at developing a «Baltic PPP» as a sustainable growth platform with a regional direct investment funds and active educational involvement;
45. to support the development of sustainable tourism on land and at sea, including the improvement of mobility and accessibility by other means than motorized private transports, and a strict regulation of the use of conservation areas;
46. to develop concepts that offer age-friendly conditions at the workplace and better access to lifelong learning programs also for the elderly population;
47. to develop concepts aiming to improve the access of particularly disadvantaged groups to the job market;
48. to support programs for municipalities in their strategies for coping with socio-demographic change;
49. to develop quality criteria as indicators of a sustainable employment policy;
50. promote efforts to gain more extensive knowledge of the nature and scope of new forms of trafficking in human beings such as trafficking for begging, trafficking for criminal activities like theft and fraud, and trafficking for identity theft, and to strengthen legislative and operational means of identifying and combating these forms for trafficking in human beings;

Furthermore the Conference Decides to

51. adopt the BSPC Work Programme for 2012-2013;
52. grant Observer status to Skåne Regional County Council;
53. welcome with gratitude the kind offer of the Parliament of Estonia to host the 22nd Baltic Sea Parliamentary Conference in Pärnu on 25-27 August 2013.

